VALENTINUS
DE MEMBR.
EJECT.
1621

JUSSIEU B.
DE SECRET.
BILIS
1719

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark
1) VALENTINUS
2) JUSSIEU, B. de

65883/A

XVIII 5

OBSERVATIO ADMIRANDA
DE EIECTIONE MEMBRANARVM

Sanguinolentarum per ſeceſſum formam viperę referentium,

Vbi de fluxu Hepatico larga fiet diſputatio.

Auctore, Valentino Iuniori, medico ac Phyſico Veneto.

AD ILLVSTRISSIMVM DOMINVM IVANEM Baſadonam Nobilem Venetum.

CVM PRIVILEGIO.

Cum pondere

Surgit in altum

VENETIIS, MDCXXI.

Apud Petrum Milocum.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE
1787

ILLVSTRISSIMO DOMINO IVANI BASADONA NOBILI VENETO

Doct[illegible]tinus.

S. P. D.

POſtquam annis elapſis cum eſſem in Galia, curationem notatu dignam cuiuſdam viri clariſſimi accepiſſem: & magna cura, & vigilia, ſalutem præter omnium ſpem, adeptus eſſet, a multis, naturaliter curari non poſſe, imo nec talem ægritudinem, cauſas, & ſymptomata nos cognouiſse, credebatur. affirmantes, potius caſu, & fortuna curationem nos compleuiſſe, quam ratione. quod cum ferre non poſſem, decreui id acuratè perquirere, tum vt ipſis ſatisfacerem, tum quia caſus admirandus mihi dignus notatu videbatur, vt ſi aliquando ſe occaſio tuliſſet, communi omnium beneficio, in lucem ederetur. Sed quia cognoſco ingenij mei tenuitatem, id nolui tentare, et ſi ab amicis incitatus: niſi quando te virum Illuſtriſſimum cognoui. parentum nobilitate præclarum, & ingenij tui acumine, & dignitate vndique circunſpectum, a cuius patrocinio certo ſcio, me non ſolum ab imbidorum aculeis nō lædi ſed potius tamquam a palma in altum releuari. Palmæ inquam

conſtantia,non immerito poteſt inſigniri: ſiquidem in
omnibus adminiſtrationibus,quas tibi Sereniſſima Re
publica commiſſit,palmam tulliſti. Siue quando Iul
patria , inter arma gubernaſti;ſiue quando in tuæ pa
triȩ limitibus,in aduocatoris dignitate, ita te geſſiſti
vt omnes vna voce proclament,Iuſtitiam, humanita
tem,& eloquentiam, quam in cauſis protegendis ſem
per habuiſti.Vnde,non ſolum Senatorem,ſed & conci
liarium Sereniſſima Reſpublica te creauit. Sed qui
mirum ſiquidem in te nulla vitæ pars,neq; publicis,n
que priuatis,neque forenſibus,neque domeſticis in re
bus;neque ſi tecum agas,quid,neq; ſi cum altero contr
has,vacare officio poteſt.quandoquidem in animo te
nes in eo excolendo ſitam eſſe vitæ honeſtatem & in n
gligendo,turpitudinem.quid in quam mirum ſi neq;pr
tio,neq; gratia,neq; periculo,nec ſimultate a via rect
deduceris,neq; ab vlla re honeſta,periculi, aut labori
magnitudine diſcedis.accipe igitur vir illuſtriſſime
tui clientuli munus vt illud tua dignitate protegas &
a calumnijs eorum defendas,quibus bonis rebus abut
& optima quæq; in venena conuertere ſolemne paſſim
eße ſolent. Vale.

CAPITVLA IN QVÆ HIC
Liber diuiditur.

Caput. 1. de introductione huius obſeruationis admirandæ. pag. 1
Caput. 2. obſeruationis enarratio. pag. 4
Caput. 3. de ratione propterquam hæc obſeruatio ſit admiranda. pag. 9
Caput. 4. de nomine & eſſentia huius, affectus. 14
Caput. 5. de loco à quo exibat ſanguis & per quam particulam. 21
Caput. 6. quomodo exibat ſanguis & in qua parte formabantur membranæ. 33
Caput. 7. de ſignis huius affectus. 36
Caput. 8. de cauſis in generali & particulari tanti mali. 44
Caput. 9. de prognoſtico in generali & particulari. 54
Caput. 10. de indicationibus. 61
Caput. 11. de curatione particulari facta ægroto. 64

Cuiuſdam amiſci ad Auctorem.

Valenci, ingenium ſapis paternum,
Sic ex pectore candidus modeſtus,
Te iam nunc teneris apollo in annis
Lauro veſtit, & admouet labellis
Auſtos aonię ex lacu meones.
Dij faciant ſupeſtes vt ſis:
Omnino vt deferas decus paternum:
Et cunctos ſupereſt medendi in arte.

Eiuſdem ad Auctorem.

Te ſimilem patris plaſmauit doctus apollo,
Patris quo maior nullus in orbe Iacet.

TABVLA RERVM NOTABILIVM

Quæ in hoc opere continentur.

A

Admiratio ab ignorantia procedit. pa. 14
Admirationis nomen non ad placitum. 14
Æger noſter quid cenabat ſecunda nocte. 65
Ægritudo hæc eſt rarior omnibus quas adhuc vidimus, & admirabilior. 3
Æger noſter erat deditus venationi. 4
Aegri macilentia. 66
Aeger intrauit aquam veſtibus indutus. 4
Æger cecidit cum equo in lutum. 6
Aeger erat nimis ematiatus. 66
Aeger ſanitati fuit reſtitutus. 90
Aeger ſe occidere volebat. 74
Affectus idem, poteſt eſſe, & ſymptoma et morbus. 15

Animalia imperfecta diuiſa viuunt. 3
Anoſtomoſis. 34
Animi deliqui in vrinando cauſa. 51
Animi deliquia inuſitata. 83
Aqua tepida vomitum facit. 66
Aquę potus magnus noſcius ęgro. 77
Aquæ chamomilæ proficuum. 77
Aqua capponis optima. 83

B

Butyrum vomere fecit. 83

C

CAlore debilitato ex profluuio ſanguinis quid euueniat. 55
Cardiaca afficiebatur ęger ſi quando vrinabat vinum non accipiebat.
Cauſæ omnes huius affectus. 44
Cauſæ particulares noſtri caſſus. 44
Cauſæ procatarticæ noſtri caſſus. 44
Cauſæ antecedentes noſtri caſſus. 44
Cauſę retentionis ſanguinis in inteſtina. 44
Cauſa praui odoris excrementorum. 55
Cauſa periodorum in eiciendis membranis. 55
Ceratum pro ſthomaco. 88
Clyſter anodinus. 66
Concluſio explicata. 22
Conſultatio cum Domino Mochaldo. 66
Corpora impura a nimio cibo læduntur. 77
Cubiculum male olebat.

Dy-

D

DYſenteria hepatica ab illa inteſtinorum diferentia. 17
Diferentia fluxus hepatici ab Hemorrhoidali. 21
Diapedeſis. 34
Dyſenteria hepatica incipiens difficulter curatur inueterata numquam. 54
Diabrroſis. 34
Dyſenterię preuidentia. 74
Dyſenteriæ euentus. 75
Dyſenterię curatio. 76

E

EMplaſtrum ſthomaco. 69
Epithema cordi. 80
Extremæ partes habent acerrimum ſenſum. 23

F

FEbris ſigna. 43
Febris incretio poſt cibum ſignum hecticę. 43
Ferneli autoritas explicata. 31

H

HAemorhoidalis ſanguis citra ventris lęſſionem eicitur. 21
Hæmorhoidalis ſanguis qualis ſit. 22
Hæmorhoides internę aqua vena dependeant. 23
Hepaticus fluxus aqua intemperie fiat. 20
Hepatis ſima per ventrem, gibba per vrinas expurgatur. 24
Hepati linimentum. 69

He-

Hepar etiam corpore pleno poteſt roborari. 70

Hiſtoria curatiua curationis. 64

Homo quare obnoxius ſit accidentibus præ ceritis anti mantibus. 2

I

IEcur duobus modis intemperatur. 19

Iecoris intemperantia calida cognoſcitur. 39

Iecoris cauæ partis inflamationis ſigna. 42

Iecoris obſtructionis inditium. 42

Iecoris natiua intemperies calidior, ſanguinis excretionem cauſare poteſt. 46

Iecoris inflamationi ſequitur obſtructio. 42

Inferiora latioribus ſuperioribus ſunt ſubiecta. I

Inferiora mediante lumine & influentia impreſſiones recipiunt. I

Intemperiei ſiccæ ſigna. 45

L

LActis exibitio. 78

Linimentum hepati. 79

M

MEllis roſati colati proficuum. 86

Medicamen leue. 83

Membranarum eiectio. 80.82

Membranæ vbi generabantur. 36

Medicamentorum purgantium vis, qualitas occulta eſt. 2

Mem-

Membranarum eiectio quando incepit. 7
Membranarum forma & longitudo. 7
Medici ſenes numquam hanc ægritudinem legerunt. 10
Membranæ eiectæ viginti palmorum. 11
Membranæ obſtructionem faciebant. 43
Morbus primus intemperies hepatis. 15
Morbus ſecundus obſtructio erat. 15
Morbus tertius febris. 16
Morbus quartus. ſolutio continui. 16
Morbus ſeu affectus quintus eſt ſymptoma in exeunte mutato membranarum. 16
Morbus ſeu affectus ſextus eſt ſymptoma in actione diminuta concoctricis ventriculi. 16
Morbi nomen ceteros includens eſt pſeudo fluxus hepaticus. 17
Mutilatio membri ſanguinis eiectionis poteſt eſſe in cauſa. 45

N

Nouitas rei admirationem cauſat. 2

O

OBſeruationis enarratio. 4
Obſeruatio quare ſit admiranda. 9
Obſeruatio non iactantiæ cauſa inſcribitur admiranda. 9

Obſeruationis admiratio ex parte ægritudinis. 10
Obſeruationis admiratio ex parte curationis. 14
Olei amigdalarum dulcium propinatio. 8[illegible]

P

PArticula a qua exibat ſanguis. 2[illegible]
Periodi cauſa in eiciendis membranis. 5[illegible]
Pleureſis vnde orta in noſtro ægroto. [illegible]
Pleureſis non expurgata in 14. dies tranſiuit in em-pyema. [illegible]
Prognoſticum generale huius affectus. 5[illegible]
Prognoſticum fit ex comparatione virium cum mor-bo. 55[illegible]
Prognoſticum ex vomitu ſanguinis. 5[illegible]
Prognoſticum ex excretionibus libidis. 5[illegible]
Pſeudo fluxus hepatici cauſa. 4[illegible]
Puluis contra vermes. 8[illegible]
Puluis digeſtiuus. 8[illegible]

Q

QVid in hoc libro tractetur precipue.
Quot modis exeat ſanguis è venis. 3[illegible]
Quid cenabat prima nocte. 6[illegible]

S

SAluatelæ phlebotomia. 85
Sanguinem emanare ab emorhoidibus Dominus Mochaldus credebat. 65
Sang. profuſſio per reſudationem vel corroſionem nõ facile ſanatur. 61
Sanguinis profuſſio cauſat ſuffocationem. 61
Sang. profuſſio mortem poteſt cauſare. 61
Sang. profuſſio toto genere præter naturam. 60
Sang. infra deiectum nigrum bonum quomodo intelligatur. 58
Sanguis qualiſcumque ſupra deiectum malum. 58
Sang. concretio ex ipſius temperamento prouenit. 50
Sang. in ventriculum effuſus vomitum facit. 17
Sang. deiectio incepit poſt empyema. 7
Sang. Naturæ teſaurus. 12
Sang. profuſſioni quæ ſequntur incommoda. 12
Sang. quando putreſcit in quod conuertitur. 13
Sang. ab hepate quadrupliciter exijt. 18
Sang. deiectio cum bilioſis et prauis ſuccis lienoſis & maniacis prodeſt. 18
Sang. fęculenti excretio inter hepaticas dyſenterias numeratur. 19
Sang. diluti excretio hepaticum fluxum facit. 19

San-

Sanguis per quos ramos venarum exibat. 211
Sang. per miſeraicas ventriculi ſi exiret vomitum faceret. 277
Sang. per miſeraicas ventriculi ſi exiret obſtructionem faceret. 277
Sang. per miſeraicas ventriculi ſi exiret inapetentiā faceret. 300
Sang. quot modis exeat è venis. 344
Sang. per anoſthomoſim, & diabrroſim in noſtro ægroto exibat. 344
Sang. exire non poterat per diapedeſim. 35
Sang. exire non poterat per ruptionem. 35
Sang. excretio quando a calore, calidum inatum diſſipante proficicitur. 388
Sang. excretionis cauſæ. 44
Sang. ſupreſſio eiuſdem excretionis cauſa eſt. 45
Sang. excretio ex violento motu. 46
Sang. excretio a calore & frigore nimio. 46
Sang. omnes humores complectit. 49
Sang. ſtatim extra venas concreſcit. 50
Singultus ſuperueniens ſanguinis fluxui malum. 58
Sitis cauſa in noſtro ægroto. 54
Signa communia fluxus hepatici imminentis. 37
Signa hepatici fluxus præſentis. 37
Singultus ſequitur iecoris inflamationem. 42
Sol ſecundum diuerſam materiæ diſpoſitionem diuer-

ſos

ſos effectus facit. 1
Sthomaticonis deſcriptio. 87
Sthomaci inunctio. 77
Syrupus aſtrictiuus. 85
Symptomata quando indicant. 62

T

Tabellæ cordiales. 77

V

VAſsorum intemperantia calida cognoſcitur. 39
Vaſsa quando ſunt refrigerata. 40
Venulæ per quas fluxio fiebat. 25
Venæ portæ diſtributio. 25
Ventriculi frigidæ intemperiei inditium. 44
Ventris dolor remediatur. 66
Ventriculus roboratur. 68
Ventriculus etiam corpore pleno roboratur. 70
Victus ratio in noſtro ægroto. 71
Victus humidus celerius nutrit. 72
Vermis eiectus. 81
Vermis duodecim cubitorum longitudine. 10
Virtus fortis ſuferſt omnia. 5
Vinum quibus aſſectibus medeatur. 53
Virium ſolutionis cauſæ & ſigna. 56
Virium oppreſſionis cauſæ & ſigna. 56
Vnctionibus quare corpore pleno vſi ſimus. 69

Vri-

Vrina erat turbida niſi vno aut altero die ante acceſ-ſionem.
Vrina turbida quare. 55
Vrina turbida & fætida quid prognoſticet. 55

Z

Zulapium atemperans. 57

FINIS.

OBSERVATIONIS ADMIRANDÆ

Introductio. cap. 1.

HÆC inferiora, lationibus ſuperioribus eſſe ſubiecta (philoſophię, princeps Ariſtoteles) demonſtrat: eademq; mediante lumine, & influentia innumeras aſtrorum impreſſiones recipere, quotidiana docet experientia. Nam motus ſolis ſub circulo obliquo, cum ſit cauſa vniuerſalis generationis, & corruptionis ſubiectorum: ſecundum diuerſam ſtellarum configurationem, vel materiæ diſpoſitionem, diuerſos modos commixtionis, ſeu effectus procreat. Vnde etſi ex eiſdem cauſis vniuerſalibus, eademq; materia ex tali ſeu particulari modo mixtionis nobiſq; incognito, effectus ſenſui noſtro, latentes eue-

Ar. li. 1. meteorũ

Ar. de ortu et interitu c. 10.

eueniunt. qui propter nouitatem,ſeu ra-
ritatem, magnam nobis admirationem
pariunt. Et occaſionem ſpeculandi, &
altius cauſas inueſtigandi præbent,quæ,
quanto magis inuentu difficiles fuerint,
tantomagis mirandi Iudicantur effectus:
quis etenim(in tanta autorũ controuer-
ſia,& opinionum diuerſitatem.) Cau-
ſam veram tractionis determinati hu-
moris in purgantibus catharticis inue-
nit? quis in febribus periodicis, certam
periodi cauſam demonſtrauit? quis in
magnete,& ambra, vt vnus ferrum, al-
ter paleam ad ſe ſtrahat, rationem de-
dit? Omnes ſiquidem diuerſum modum
mixtionis hoc efficere defendunt:& hãc
virtutem operandi, qualitatem ocul-
tam eſſe, & inde admiratione, & conti-
nua ſpeculatione dignam proclamant.
ad quem modum ſicuti in magno ita &
in paruo mundo(homine ſcilicet)quoti-
die,monſtruoſa, & noua,nobiſq; inco-
gnita pululant accidentia: tantoq; ma-
gis noſcibilia creaturę, quantomagis ip-
ſius principijs cõtraria. Vnde euenit ho-
minem magis cæteris animantibus, ſ-
uis,& diuerſis accidentibus afflictari co-
tinuo. Nam cum omnium animalium
per-

perfectiſſimus ad imaginem dei ſit crea tus; perfectionem in principijs, ad ſui cõ ſeruationem requirit. Secundum id anxioma philoſophorum, bonum ex integra cauſa, malum ex quocumq; defectũ. ergo quanto plus euentus, huic perfectioni aduerſabitur, tanto plus homini nocebit. Cæteris viuentibus inoxijs, quorum eſſe, in inferiori gradu perfectionis conſiſtit. vnde quotidie experimur, imperfecta animalia, etſi diuidantur vita frui poſſe. perfecta verò nequaquam. ex quo clare patet quomodo michrocoſmos iſte, (homo) non ſolum externis temporum iniurijs, & fortunę euentibus: ſed internis etiam, ægritudinum diuerſis ſympomatibus, mirandiſq; accidentibus, præ cæteris animalibus, contriſtetur. tum ex aſtrorum diuerſis configurationibus, temporum differentijs, & vitæ inſtituto: tum ex diuerſa humorum putredine, ſeu permixtione ex prędictis procatarticis cauſis genita, ſeu ex intrinſecis, & magis nobis occultis procreata. Sed quia inter omnes ægritudines, quas vſq; adeo cognouimus & curationem habere exiſtimamus: nullam magis raram nullam difficilioris curationis, nullam quæ

Animalia impfecta diſecta.

Ar. li. 2. de animali.

ægritudo hec rariſſima.

magis ægrotum extenuauerit & in vit
diſcrimen aduxerit : ex titiſſe credid
rim.quam quæ in præſenti obſeruati
ne declarabitur:ideo eam admiranda
apellamus,vt latius infra explicabim⁹,
primo enarrationem integram prop
ſuerimus, vt id de quo agitur omnib
clare eluceſcat.

Obſeruationis enarratio. Caput 2.

ERat igitur circa regulam æques.q
dam tam nobilitate præclarus, q
diuitijs opulentus: Dominus de ma
ques appellatus.cui filius erat,vnicus,
minus de Suferta, ab vtroq; parente m
ximè dilectus:& ab omnibus propter l
nam ſui in dolem ſtimatus.qui inter al
exercitiorum genera, maximè erat de
tus venationi. Vbi quantum poterat p
ſiſtebat& multoties pedeſtris inſudaba
Sed cum fortuito, quemdam paſſere
lum inter alios quos ſclopeta occidera
in riuulum de ſuper fluẽtem,incidiſſe
abſq; alia conſideratione, quam vena
di appetitu ductus, veſtibus, vt erat in
tus,ad femur vſq; aquam frigidiſſima
intra-

ægerat debitus venatio ni.

æger aq̃ intrauit veſtitus.

intrauit.quam quę aucupauerat auiculã, etſi ſuo magno detrimento, veluti piſcatus eſt. quod cum eſſet, hyberno tempore, nec tan cito habitum mutare potuiſſet: corpore frigefacto, malam qualitatẽ contraxit, & inde febricula quadam, veluti tertiana laborare cępit. non talis tamen vt illum opprimeret, aut lecto detinere valeret: nam virtus fortis ſuſteſt & ſuſtinet omnia: cum ipſe vix decimum octauum annum attigiſſet, & ſatis forti complexione eſſet donatus. erat enim a prę dominio, melancholicus: licet tunc bilioſus ſuccus, ſanguiniſq; copia redundaret, quod ex calore, & ſudoris copia, in fine paroxiſmorum facile percipiebatur. Cum igitur paucis interiectis diebus. ægroti auuncula quę ibi per aliquot dies extiterat, burdigalam domumq; ſuam abire decreuiſſet: ipſe vrbanitatis gratia, illam comitari volens, diluculo ſurgit è lecto, totus ſudore madefactus, & ex febri quam per totam noctem habuerat defeſſus. animumq; recipiens, ſtatim ſatis magnum equum aſcendit, & ipſam, etſi renuentem comitari aggrediebatur. Sed vbi diſceſſit magnum in procliue & velocem fecit curſum: in cuius

ſine cum aqua fuiſſet retenta , lutiq; ſatis profundi, & viſcoſi quantitas: non potuit, non fieri, quin equus impetuoſe rueret, atq; equitantem ſubſe comprimeret. Vnde cum nobilis hic iuuenis poros haberet apertos, debiliſq; eſſet ex precedenti ſudore, magnum frigus recepit : quod materias ad pleuram comprimēs, lateris dolorem ſeu pleureſim cōcitauit: quam ægritudinem cum ipſe non cognouiſſet: exiſtimaſſetq; hæc omnia robore Iuuentutis, facile ſe poſſe ſuperare : parui fecit in principio, nec ſibi phyſica petijt remedia applicari. verum Cum ægritudo breuiter inualuerit, ſymptomatūq; copia ægroti vires viderētur obrui. Proximiores medici a parentibus fuerunt apellati, qui quidem tunc temporis ægrotum phlebotomari. Iuſſerunt ac cętera quæ pro occaſione videbantur neceſſaria applicare fecerunt. cęterum cū aliquanto, ijs remedijs melius habuiſſet: & ideo amplius medicos non accerſiret curatio imperfecta, ſeu ut ita dicam, māca fuit relicta. Vnde cum tarde principijs ægritudinis obſtatus fuerit, & in fine non ſatis ſuper que prouiſſus. Factum fuit, vt in quatordecim diebus, non potuiſſet

Æger incidit in lutum.

tuiſſet

tuiſſet expurgari . Vnde, in empyema cum febricula continua pleureſis fuit mutata. Secũdum id quod Hip. 5. li. aph. ſext. 8 recẽiet. Sed quãdo iam ex empyemate poſt multa remedia, melius haberet. tandem in graue ſymptoma incidit. ſcilicet in ſanguinis, puri magna eiectione, cum membranis decem palmorum longitudine, diuerſæq; magnitudinis, & paruitatis: ex pura maſſa ſanguinaria cõflatis. quas per interualla redebat, præcipue ſeptem dierum, etiam ſi tempore intermedio, aliquãdo ſanguinem euomuiſet. membranę tamen vt in plurimum die ſabbati apparebant. cui malo circa trigeſſimam diem cardiaca paſſio acreuit: qua multoties aflitabatur, præcipuè ſi toties, quoties vrinabat vinum non acciebat. ipſoq; accepto ſtatim bene habebat. Cum tamen in vrinando, nulla eſſet difficultas, nec dolor, ſabulũ ve quodcũque erat tamen turbida vrina niſi vno aut altero die ante excretionem illam , quo tempore clarriſſima & maxime tenuis reddebatur, & per aliquot horas, cubiculum ſatis male olebat, & in ipſa eiectione, ita male, vt neque in tota domu nos poteramus contineri. Poſtea tamen

æger multoties animi deliquio correp[illegible] in vltimam ſpem nos aducebat. præ[illegible] puè quia ita erat matiatus, & toto cor[illegible] re conſumptus, vt omnia oſſa veluti [illegible] ſcheleto, libere paterent: cutimque ip[illegible] adderere eſſet conſpicum. Vnde fac[illegible] Hippocratica & cætera quæ circa h[illegible] deſcribit Hip. haud dubie in noſtro [illegible] groto inueniebantur. vt ſitim inſupe[illegible] bilem taceam, qua multoties præme[illegible] tur: aliaq; magis particularia accidēti[illegible] de quibus in diſcurſu obſeruationis, f[illegible] diſputabimus. ex ijs omnibus veluti [illegible] maris fluctibus, Dei adminiculo ta[illegible] quam ab experto nauta adiuuatus, & [illegible] ſtris remedijs veluti forti naui, pręmu[illegible] tus: etſi poſt longam quinque menſiu[illegible] reſiſtentiam durum difficile que mal[illegible] æger noſter præclarus cordata vicit [illegible] tientia. & odierna luce portum ſanita[illegible] quem optabat, ſecuro calcat pede.

æger erat ematiatus.

æger ſanus fuit factus.

In præſenti igitur tractatu omiſſis [illegible] liquis affectibus qui ad maiorem expl[illegible] tionem tamquam cauſas tanti mali i[illegible] nuper dicta narratione, recenſuimus, [illegible] lum fiet præcipuus ſermo de hac me[illegible] branarum, & ſanguinis fæculēti eiect[illegible] ne, & cæteris ſymptomatis quibus tu[illegible]

tem-

temporis præmebatur.ad cuius ægritudinis curationem ſolum modo fui conuocatus. hancque membranarum ſanguinolentarum eiectionem quam curauimus mirãdam appellamus, & alta ſpeculatione dignam.

Caput 3. vbi redditur ratio quare obſeruatio hæc ſit admiranda.

SEd ne admirandę inſcriptio videatur ad placitum præſenti adaptari obſeruationi, & abſq; alia quam Iactantiæ cauſa admirandæ nomine inſigniri, ex duplici parte tali poſſe Gaudere appellatione,demonſtrare intendã.primo, ex parte ægritudinis. Secundo ex parte ipſius curationis.ex parte ægritudinis triplici ratione, primo ex nouitate formæ excretorum, ſecundo quomodo in tanmagna ſanguinis excretione,ſymphoma tumq; copia poſſit æger ſuperſtes eſſe.& tertio ex noua forma periodi, quam obſeruabat. miramur etenim quando aliqua res nobis numquam viſſa ſeſe ofeſt, vel quando ea videntur, quorum cauſæ non ita libere intellectui noſtro patent.

Vnde

Vnde antiqui philoſophari inceperunt: vt rerum quas mirabantur cauſas inueſti garent. vt Ariſtoteles lib. 1. metaph. c. 2. demonſtrat. ergo cum propter nouitatē iſtiuſmodi obſeruationis, cauſæ primo intuitu non paterent, antequam eaſdem philoſophando inquiramus Iuſta ratione admirandam (vt faciebant antiqui) nuncupamus.

Et vt tria membra prædicta comprobemus ex nouitate formę dicimur admirari: quia omnes medici, qui ante me ægrum inuiſſerunt, nec quos poſtea conſuluimus, etſi maxime ſenes, & tan experti, quam lectione librorum exercitati: ſe numquā talē rē vidiſſe fatebantur. memini tamem Tralianum referre mulierem quamdam quæ grandi ſame teneretur (quàm Græci Βελίμον vocant) vermem data hiera eieſſiſſet qui longitudine duodecim cubitos, & eo amplius, habere putaretur. Sed hoc non ſolum inferius ſec & ſuperius noſtris temporibus eiectos fuiſſe a fide dignis audiuimus; imo & al quos & ſi non tantæ magnitudinis nos vidiſſe teſtamur. Sed hoc quid mirum, cum facile ſit ex eodem agente & paſſo diſpoſito, materięq; copia, paruos in dies

li. 7. c. 6.

dieſq;

dieſq;augeri,& tandiu increſcere ad inteſtinorum longitudinem: quandiu remedia ſatis fortia, ad ipſos eiciendos nō fuerint adhibita. Vnde nec tantę admirationis dignum videtur quod Doctiſſimus valeriola, de Petro ratono Vinitore recenſet libro primo ſuarum obſeruationum obſ.9. mirumq; & numquam viſſum apellat poſt cōtinuam ſcilicet febrim, membranam eieſſiſſe magnitudine viginti palmorum:ſed cum ex albo in luteum colorem vergeret ex pituita cōpactas eſſe ab ipſo valeriola cōfeſſum eſt. quæ quidem et ſi quandiu vias percludebant homini eſſe obnoxias nō dubitem, tamen poſtquam eiectæ fuere, nihil incommodi paſſa fuit natura, nullum vas reſeratum, aut corroſum reliquit. nec quidquam magis, quam ſi vermes latos eieſſiſset, mirādum erat.cum eadem fuiſſet materia non tantum a naturali calore elaborata. Sed nihilominus ex nouitate rei Doctiſſimus valeriola rem admirandam eſſe perſuadet ergo maiori ratione poſſumus in preſentia ita loqui.ſiquidem ex ſanguine, ſimiles fieri membranas,formam viperę referentes, ſtrijs & ſquamis veluti conſignatas & quando

laba-

labebantur ſanguineam aquam recede
tes, & ſiccę ſanguinem nigricantem re
pręſentantes, raro euenit, imo nouum vi
detur. etiam ſi ſicut & huic ægroto &
alijs poſſe euenire non dubitem.

Secundo ex quantitate ſanguinis ex
creti ſympthomatumq; copia nos poſſ
mirari quis dubitat? quo modo ſcilic
poſt tantam euacuationem potuit ſub
ſiſtere & tan macer tot doloribus & an
mi deliquijs oppreſſus reuiuiſcere? San
guis enim vt omnium philoſophorum
medicorũ eſt concors ſententia natur
teſaurus eſt & natiui caloris fomes tu
etiam ſcimus ſanguinis immoderata p
fuſſione concoſtricem hepatis faculta
& natiuum calorē minui eoſq; in aqua
inter cutim cadere pronos eſſe necn
in mille alia incõmoda: quæ ad morte
facile ægrotos ducunt. mirum eſt er
in tanta & tam longa ſanguinis effuſſi
ne, in tan laborioſa membranarum di
rum formatione, & eiectione, non vn
ſed multis vicibus repetita: non vna, ſ
diuerſis ſymphomatum differentijs c
mitata: quo modo uires ſatis eſſe po
rant, cum multoties pulſus deficerent
nihil amplius caloris natiui reſtare ui
re-

retur. tum inquam ex prędicta ſanguinis effuſſione, tum etiã ex magnis & aſiduis vomitibus, quibus aliquando erat vexatus & inde debilitatus.

Tertio periodus, quem obſeruabat ægritudo ſatis dabat occaſionem ſpeculã di: vnde etenim Iudicabimus euenire fere ſeptenis diebus ſemper hoc accidere, & præcipue die ſabbati. certe niſi velimus ad ſuperiores cauſas confugere, nõ ita manifeſte clarebit. non enim dubitamus, ſaturnum poſſe hoc efficere mouendo melancholiam die, & horis ſibi dicatis. nam ſanguis dum putreſcit, craſſior pars in melancholiam, tenuior in bilem cõuertitur. Vt Gale. 2. de differentijs febrium. cap. 9. demonſtrat. vnde cum in iſtis excretionibus maior pars fuiſſet melancholica: præcipuè illa ex qua prædictę membranulę componebantur facile a Saturno moueri poſſet iudicari. ſed ſi ſic eſt vnde melãcholicus humor in quartana febri ex quarto in quartum repetitionẽ facit, nullo planetarum ordine ſeruato, certe aliunde, quod cum nobis nõ ita ſit manifeſtum redditur ad mirabile: vt latius in inquiſitione cauſarum demõſtrabimus.

De-

Deniq; ex parte curationis eodem prorſus modo mirari poſſumus nam (ꝗ Donatus inquit) admiratio ab ignoran tia procedit: ſed curatio magis quam æ gritudo ignorabatur. ergo non mini miranda, imo magis debet appellari. m norem probo ex eo quod cognitis aff ctus cauſis, & eſſentia indagata; curati nis perfectio veluti recondita maneb Sed nihilo minus Deo duce, veram m thodum curatiuam inuenimus & ita p pria medicamenta indagauimus, vt n perfecta ſanitate gaudeat ergo non m ſolum, ſed omnibus miranda debet nu cupari.

admiratio ab ignorãtia procedit.

Igitur ex hijs omnibus non ad plac tum ſine ratione nos fuiſſe locutos qu do admirationis nomine noſtram o ſeruationem inſigniuimus poſſumus c cludere vt ad pręcipuam & propoſit ægritudinis enodationem deueniam Et hunc tam ſinuoſum nouumq; affe explicemus.

admirationis nomen non ad placitum.

Caput 4. de nomine & eſſentia huius æg tudinis & eius complicatione.

HIs itaque præmiſſis prius quam particularem, curationem acc

mus

mus,oportebit altius ſpeculari, eſſentiã, ſympthomata,cauſas,ſigna, partem affe ctam tanti mali, & inde prognoſtica,tã in generali,quam particulari. Vt ſic faci le, quidquid factum eſt.methodo fuiſſe factum vnuſquiſque poſſit Iudicare.

Igitur vt de eſſentia huius ægritudinis loquamur,nõ vnum,ſed plures morbos Iudico hic fuiſſe repertos; tamen cũ ſubordinatione, ita vt vnum ſympthoma alterius cum fuerit alium morbum pro ſympthomate haberet. quod fieri multoties Galenus, de differentijs ſympthomatũ c.6.nos docet.quo poſito.ipſorum explicationem agreſſus dico,primum & veluti radicalem morbum parti ſimilari eſſe proprium: intemperiem ſcilicet præter,naturam calidam,& ſiccam hepati adherentem, actionem ſanguificandi deprauantem, iecoris que opus corrumpentem: Vnde non dilutum ſanguinem,ſed multiformiter vitiatum, ſemper tamem craſſum, & aduſtum (vt apud.Gal.& Auiſ.eſt videre)& multoties pellucidum,fætidum, & fęculentum, & ſine ſplendore gigni conſueuit. Vnde propter craſſitiem diuturnam moram in iecore,& vicinis partibus faciendo,

affectus idẽ eſt eſſe morb. ſympthoma.

morb. 1.

G.l.5.de locis aff. c.7. Ar.13. f.4.at.1. c.5.

morb. 2.

do,obſtructionem,& inflationem pari[illegible]
morb. 3. bat,& alius morbus in via ex quantita[illegible]
adaucta creabat. quiquidem humor [illegible]
coctioni reſiſteret incraſſabatur, & ang[illegible]
ſtias iecoris intercipiendo, tranſpirati[illegible]
nem prohibebat, & putredinem nece[illegible]
rio cauſabat,& inde febrim. tertius ia[illegible]
morbus in intemperie ſcilicet, calida [illegible]
ſicca,qua eger noſter clariſſimus pręm[illegible]
batur.

4. *morb.* Tamen diutius retentus huiuſm[illegible]
ſuccus,per vlteriorem aductionem, i[illegible]
atram bilem exquiſitam tranſiuit, q[illegible]
cum maxime corroſſiua eſſet,ora vaſ[illegible]
mordicando,aperuit,ipſaq. vaſa corr[illegible]
ſit.vnde in pręſentiarum quartus & [illegible]
5. *morb.* cipuus morbus(ſolutio continui dict[illegible]
emanauit,& inde ſympthoma mirac[illegible]
ſum in exeunte mutato a ſola ſubſtan[illegible]
G.9.de membranam dico ſanguinolentam,[illegible]
dif.ſym. mam viperę referentem,quam in pr[illegible]
c.6. pio depinximus.

Ex ijs denique per conſenſum gr[illegible]
6. *morb.* ſympthoma in concoctrice, & rete[illegible]
ce Ventriculi ſubortum in cauſa era[illegible]
multoties,& indigeſtos cibos euome[illegible]
& cum ipſis aliquando extrauaſſati [illegible]
guinis portiunculam nam ſanguis in[illegible]

triculu[illegible]

triculum effuſſus vomitum facit: vt Galenus tertio de ſymptomatũ cauſis affirmat. vnde ſextum, & vltimum morbum in intemperie frigida ſthomaci, cum diminuto calore natiuo, & ipſius debilitate ægrum noſtrum conflittare, luce clarius patebat.

Sed poſtquam hanc morborum ſinuoſam ſeriem enodauimus, ſpeciatimq; vniuſcuiuſque eſſentiam explicuimus: ne tanta nominum diuerſitas, & nobis confuſionem pariat & ęgroto diffidentiam timoremque conciliet: reſtat nomen aliquod commune perquirere: quod ſubſe quantum poſſibile fuerit, has morborũ differentias includat, etſi non omnes, ſaltim eas, quę notatu ſunt digniores. erit igitur hic affectus appellãdus pſeudo fluxus hepaticus, ſeu vt alijs placet, pſeudo dyſenteria hepatica. dyſenteria tamen, ſecundum quid, non vero ſimpliciter loquendo. Nam vt Gal. lib. 6. de locis affectis cap. 2. & Auiſcenas dicunt. dyſenteria inteſtinorũm ab ijs quę ab hepate profluunt, ita diſcernitur: nam ab initio tenuis ſanies ſanguinis ab hepate deicitur, deinde aucto malo, craſſus humor, fęcibus vini, haud abſimilis. pręterea in

nomen mei cęteros includens.

Ar. li. 3. f. 14. at. 4 c. 2. & f. 16. at. 1. c. 3.

C hepatis

hepatis excretionibus, nihil abraſſu...
expellitur atq; interdum duorum a...
trium dierũ interuallo ſupprimitur eu...
cuatio, deinde rurſus reddit malum, at...
exernuntur excrementa prioribus mu...
to peiora. id vero per inteſtinorum vlce...
ra haud quaquã apparet ergo aliquom...
do, in quãtum in effuſſione ſanguinis,...
vaſorum corroſſione conueniunt, dyſe...
teria dici poteſt. etſi cum addito hepat...
ca, propter differentias, nuper dictas...

Sed an hepaticus fluxus poſſit appell...
ri non eſt ita receptum. quare pro rec...
intelligentia notandum eſt, ſanguine...
ab hepate quadrupliciter poſſe exire, v...
Galenus de ſympth. cauſis li. 3. c. 2. circ...
finem dicit primo, quando quæ per alu...
exernuntur, purum ſanguinem repræſe...
tant, qualis ex mactata victima citra vl...
vitium, prodire aſſolet. ſecundo quand...
quæ deiciuntur, ſanguinolenta quoq; e...
ſtunt: ſecum tamẽ deferunt bilioſorum...
aut prauorum ſuccorum nõ paucam c...
piam: quam dixit Hip. lienoſis & man...
cis non parum prodeſſe. quæ ex iecor...
colliquatione, necnon ex ſanguinis vſti...
ne & feruore ſæpe fit. tertio modo, ſa...
guis exernitur fætulẽtus, niger craſſuſ...

qua-

qualis fex ſanguinis, aut amurca eſt quā ſane excretionem inter hepaticas dyſenterias, licet improprie, tertio aphor. Gal. & alibi alij recētiores numerarunt. Quarta, & vltima excretio, & quæ vere conſtituit hepaticam dyſenteriam. eſt in qua, ſanguis adhuc decernitur. cæterū adeo aquoſus, dilutus, & fluidus: vt nihil aliud repreſentet, quam aquam, cui parū ſanguinis addideris. de qua Gal. lib. 5. de locis affectis. cap. 7. in fine, ſic inquit. igitur „ cum albi ſedimina aquæ in qua nuper „ mactata, caro abluta eſt ſimilia eſſe vide „ ris efficaciſſimum vouis ſignum ſit, affe- „ ctionis hepaticæ: hæ præcipuè, quæ ob „ imbecillitatē ipſius fiunt. quod & Auiſ. lib. 3. f. 14. tract. 2. c. 1. refert.

Verum, licet hęc ſola crudioris ſanguinis excretio, Iure optimo, fluxus hepaticus eſt cenſendus: cum hoc tamen, vitioſi vel vt cumq; alterati ſanguinis profuſſio, habita fuit veteribus, dyſenteria hepatica: vt retulit Galen. 5. de locis affectis cap. 2. & 4. & Paulus lib. 3. cap. 47. nos vero pſeudo hepaticam non veram neq; legitimam eſſe, arbitramur. ſiquidem, non ex imbecillo hepate, ſed ex intemperamento, quo non imbecillitat

ſanguificandi potentiam, ſed vitiat, a
interturbat, & praua labe afficit, ſangu
ficandi actum, ortum ducit. Sed vt ma
gis hoc manifeſtetur, ſcire oportet Iec
duobus modis intemperari: vno cum i
temperamentum adeo ad Iecoris ſubſ
tiam peruenit, vt vires eius, & propriu
caloris humidum, & pabulum diſſolua
qua lege, imbecillitate contracta, nece
ſum eſt, in proprio ſanguificandi mun
re deficere. altero modo citra imbecill
tatem intenſa videlicet, aut remiſſ
qualita te aliqua, vt calore, aut frigore
quę tamen non dum naturalem conſti
tionem ita labefactet, vt vires imminua
tur: ſed potius eorum actus vitiet, & .
fertur apud viros non mediocris erud
tionis: hepaticam fieri, ab intemperi
quæ vires ſanguificę potentiæ imbeci
tat: & pſeudo hepatica, ab intemperan
to, ſanguificationem vitiante. quipp
aliud eſt facultatem ſanguificam imbe
cillem fieri, quo ſanguis crudior euadi
aliud ſanguinem ipſum, aliena qualitat
fædari. non ob potentię defectum, ſe
ob qualitatis alicuius exeſſum: quam ie
cur male affectum arceſſit. ergo cum e
calore pręter naturam iecori adauctum
ta-

alem effectum venire creddiderim: vt x ſignis patebit, reliqum eſt nos ſatis be e ſpuriam, pſeudo vè dyſſenteriã hepaicam hanc affectionem appellauiſſe. vt atius ex proprijs ſignis patebit.

Caput quintum de loco a quo exibat ſanguis & per quam particulam.

SEd quia cum primum ad ægrum acceſſi, ipſum hęmorrhoidali fluxu laborare mihi fuit dictum, nec aliunde ater iſte ſanguis deriuari crederetur. ſigna quibus id non eſſe conſpeximus, & ab hepate originem ducere credidimus, adducam. vt nullus de hac re, dubitandi locus relinquatur. & primo ab Hęmorrhoidali fluxu hunc diſtinximus ex eo quod licet Hemorrhoidalis ſanguis per podicẽ exernitur: tamẽ citra ventris leſſionem, aut tranſitum per ipſum viſcitur: ad cruẽtis inteſtinorum excretionibus Iure optimo ableganda. tum propter aductam rationem, tum quod ſanguinis etiam natura, ab alijs diſideat: quod in hac ſplendẽs ſit, & facile concreſcat: in alijs verò ſecus, ac ſi aliquando concreuerit, non tamen in eius concretione, apparet illa ſe- *differentia flux⁹ hepatici ab emorrhoidali*

roſa humiditas,quę in ſanguine Hem-rhoidali,& fęculento rarius ſuccreſc-tum deniq; quia ſi eſſet ab hęmorrhoi-bus, ſine ventris rugitu exiret, & m cum illo: vt in hepatica affectione,& -ſu noſtro exibat.& quando ex colore ſ-guinis,& concretione, hæc ſatis non -ſtarent, nec differētia percipi potuiſſ-ex duritie,calore, & iecoris dolore, q-ad tactum percipiebam. hāc eſſe parte-affectam clareſcebat & aliter eſſe nō p-ſe ex membranarum eiectione,probab-tur.ſiquidem,in inteſtinis erant con f-tę: vt poſtea videmus, & non eſt dicen-dum hęmorhoidalem ſanguinem retr-cedere,& contra naturam, ad inteſti-accendere,& per tot dies augeri,intuſ -recondi, ita vt in quotidianis excreme-tis,nihil commixtum exiret: ſed ad fo-mationem iſtarum membranarū ad v-cam expulſionem reconderetur. cu-hoc,tam abſq; ratione, quam impoſſib-le videatur. Vnde ſatis patet,differenti-& rationes quibus hunc ſanguinem eflu-è iecore coniecturauimus: & veritate-inuenimus.quibus ſimile adhuc argum-tum adiunximus.Si ab Hæmorhoidibu-hic ſanguis prorumpit, maximè ab in-

ternis,

ternis,per venas miſeraici rami, qui ab ſplenico oritur in inteſtinum rectum, & muſculos in anū terminatos:nā externę Hæmorhoides, ſi eſſent,ad viſum paterent. Sed ab internis non, ergo a nullis. minor probatur ex eo quod ſi internas pateretur Hæmorrhoidas,grauiſſimum dolorem in illa parte ſentiret. ſpinter enim neruoſa quędam ſubſtantia eſt quę neq; vſtionem,neq; ſectionem facile ferrè poteſt,ſine conuulſione.deinde habēt è vicino oſſe ſacro,ductos neruos, & extremę partes ſunt,quales acerrimum habent ſenſum,neq; ſine periculo offendūtur:īdicio eſt epollice pedis ſubita mors. apud Hip.1. epidemiorum & leſis extremis digitis, dolor grauiſſimus, & pudendis & ſedi. Rectitudo quoq; & tenuitas neruorum plurimum facit ad doloris sēſum.quæ omnia indicant, non ſine cauſa,plenioribus vaſis,& diſtenta membrana ſedis,quæ orificis venarum prętenditur: a plenitudine, aut inflamatione accutiſſimum dolorem excitari, qui ſæpe ad ſe totam curationem traducit.ſed æger noſter nullo in hac parte dolorem affligebatur,nulla in clyſmis iniciendis erat difficultas, nulla in excrementis red

 den-

dendis anguſtia, ergo certiſſimum & in-
dubitatum ſignum, erat, ipſum Hæmor-
rhoidibus non laborare. ſed potius vt ex
dictis, & ſignis dicendis patebit, pſeudo
dyſenteria Hepatica, cruciari.

Sed poſtquam à iecore hanc fluxionem
originem ducere, cognouimus, a qua i-
ſius particula, & per quæ loca, & venas,
& quomodo, hoc proterat exire: ex cer-
tioribus ſignis licet perpendere.

particula a qua exit ſanguis. Et quantum de particula ex qua exit
poſſum conicere, a ſima iecoris parte ma-
gis quam agibba hoc euenire Iudicaui:
ſiquidem per ramulos venę portæ, hanc
fieri euacuationē inuenimus. quæ quidem
a centro, & concaua iecoris parte origi-
nem ducit vt infra latius videbitur. tum
etiam hanc partem magis eſſe vitiatam
maius excrementorum, quam urinę u-
tium demonſtrabat. nam ut Gal. de ca-
tharticis purgātibus ſuperiorem uentrem
inquit. ex hepate & ſimo eius, humores
per uentrem educendi ſunt: ex gibbo
autem per urinas. ſed ſic eſt quod una-
quæq; res ſapit naturam eius aquo de-
ciditur ergo urina, ſapiet naturam gib-
bæ & fæces ſimę partis intemperiem.
ſed in præſenti caſu, urina, multo minus
di-

iſtabat a Naturali temperatura quam lui ſedimina : ergo clare patet partem imam multomagis gibba, affectam fuiſ e. Et ſi per ſympathiam,& continui al- erationem, gibbam: ſatis intemperari, non dubitauerim.

Quantum ad loca & venulas per quē ſanguis iſte exibat, maior adeſt difficul- *venulę p quas fluxio fiebat.* tas: tamen dicendū duco non niſi raro p eaſdē miſeraicas regurgitaſſe, per quas alimentum, ſeu chylus in truncum venę portę ad ſanguificationem defertur ad ſthomachum . Sed per alios ramos eiuſdem venę, in inteſtina propagatos , & ibi tam ad ipſorum nutritionem, quā ad chyli aliqualem attractionem, productos, quorum diſtributionem, breuiter explicare decreui, vt clarius noſtra percipiatur concluſſio.

Venę portę diſtributio. Eſt enim in iecore noſtro grandis quędam,& impenſe ampla vena, quæ nobis portæ vena nuncupatur. a quinq;vel pau *Veſal. l. 3. cap. 5.* cioribus aliquãdo ramulis conflata: qui in caua iecoris regione, ab orbe ipſius , verſus medium, ad interiora tamen, & poſteriora Iuxta dorſum magis uniti: dictam uenam conſtituunt. quæ poſtquam ex ſuperiori ſui corporis parte, duos exi-

les

les ramos bilis veſiculę ceruici,diſtrib
aliquanto inferius, ab elatiori quoq.
anteriori,uenæ corporis,ſede,uerſus
trum tamen latus, magis, alius poni
ramus nuper commemoratis inſignico
qui humilius,uentriculi orificium, &
triculi portionem , huic Iuxta dorſi
proximam aliquot ramulis addit. nul
prorſus ſobole , anteriorem uentric
partem porreptans, at portæ uenæ ca
dex,deorſum magis protenſus,poſqua
hos diffundit ramos in duos maximos
partitur truncos unum elatior,&minc
ad ſiniſtram partem: & alterum hun
lior,& grandior ad dextram tendēte
elatior adhuc truncus, in duos ramul
diuiditur unus ad dextram ad omentu
& inteſtini coli regionem deueniens,a
ter ad ſiniſtram,& intrans uentriculi p
tem dextram. Alter uero humilior,
dexter totus pene in meſenterium,& i
teſtina exauritur. quorum ramorum a
pliorem ſeriem,& diſpoſitionem diſc
minatim,explicare, pro intento noſt
elucidando,potius confuſionem, qua
utilitatem pareret.ijs tamen ita ſatis ſ
cõcluſio explicata. perq; expoſitis, libere dico, ſanguine
iſtum atrum euacuari: tum perramulu

dextrum

dextrum elatioris trunci, tum per ramulos omnes humilioris, & dextri trunci, in inteſtina degenerantes, & ex ijs, magis per coli ramulos, & illos, qui ad nutrienda inteſtina potius, quam ad alimētum, & chylum attraendum ſunt dicati. & ſi aliquando, per eoſdem ramulos, qui ad ſthomachum deueniunt, aliquam ſanguinis portiunculam exiuiſſe, non dubitem. quę tamen per ſupernam potius, quam per infernam albumeuacuabatur. Secundum id quod dicit Galenus 3. de ſympt. cauſis ſanguinem ſcilicet diffusū in ventriculum vomitum facere.

Sed quod prçcipua effuſio per venas inteſtinorum exerceretur, hijs rationibus adducor. primo quia; ſi per vētriculi miſeraicas, ei que proximas ſanguis iſte emanaſſet. frequentior ſanguinis eſſet vomitus, ſecundum Galenum loco citato. Sed bis aut ter tantum ægrum noſtrum vomuiſſe, vidimus. ſanguinis non multum, ergo raro per has venas ſanguis in ventriculum meabat. *1. ratio.*

Secundo quia ſi per miſeraicas ventriculi hoc eueniret ibi deberet eſſe magna obſtructio, tum propter craſſitiem, & viſcoſitatem humoris, tum propter mea- *2. ratio.*

tuum

tuũ tenuitatem, ſed ſi hoc eſſet, propt
difficilem tranſitum,maior pars chyli i
inteſtinis remanens ſanguinem eicie
dum, chyloſum , & dilutum efficere
quod non apparebat,ſed potius aduſtu
recoctus , & in prędictas membran
conflatus videbatur ergo nec obſtruct
ibi, nec ex inde,trãſitus sãguinis viſcid
per tales venas exercebatur .

Et ſi aliquis replicet,poti⁹ex eo,quc
replica. parua chyli copia ad iecur tranſeat , v
detur euenire , ſanguinem ita aduſtu
exire,cum calor iecoris,fortius paucam
quam multam materiam valeat permi
reſpõſio. tare , non valet nam . contra hoc eſt
quod etſi portio illa ſanguinis, quę iec
intrauiſſet, magis eſſet cocta,& aducta
tamen permixta cum portione maio
chyli,in inteſtinis relicta,non eſt dubi
quin chyloſa,& diluta exiret. vt Galen
„ lib.5. de locis affec.cap.7.his verbis co
„ prouat. ſi igitur in iecinore atractrix f
„ cultas quomodocumq; afficiatur:cibu
„ quem conficit ventriculus , atq; in ch
„ lum cõuertit,relinquet, vt liquidus ex
„ natur per album. & hoc ſane , ipſius f
„ cultatis affectę,erit ſignum. Sed hoc i
„ ęici non videbatur , ergo liber erat tra

ſitus

itus chyli, ad iecur, & inde non erat obſtructio: nec exitus talis materię.

Et ſi adhuc Galeni autoritas obiciatur libro 3. de Naturalibus facultatibus, cap. 13. in hunc modum dicens. quod autem oſtēdere in præſenti, propoſitum erat, denuo reſumamus: non eſſe ſcilicet mirum, venire ex hepate, in ventrem, & inteſtina, nutrimentum: per eaſdem ipſas venas, per quas prius. ex ipſis in hepar ſubierat: multis quę eorum qui valētem exercitationem ſubito, & prorſus dimiſerunt: aut artum aliquem pręciderunt: ſanguinem, per inteſtina, certis periodis, euacuari, ſimul plurimum (ſicut quedam loco Hip. dixit) nullo quidem corporis incommodo, niſi quod prę celeri impetu, ipſum totum purgat, redundanſq; vacuat. per eaſdem ſcilicet, venas introlatis ſuper fluis, per quas antea in corpus fuerant deducta.

2. replica 1.

Hip. de ar. cō. 4. at. 4. 40. et 41.

Reſpondeo, nos non negare, hoc poſſe fieri imo aliquando eueniſſe noſtro ægroto confitemur, vt pręcipue, quando maiorem membranam emiſſit: quia tum temporis ex magna humoris copia; inferiores partes obſtruentem, per vomitum portio aliqua ſanguinis regurgita-

uit;

uit. Sed principalem quantitatē, illam
quę infra reddebatur, per eaſdem exi
nullatenus fatemur.

Quod maxime ex eo corroboratur
ſi in miſeraicis ventriculi, tanta eſſet ob
ſtructio, & per eaſdem hęc fieret ſang
nis euacuatio. imminueretur, aut omn
no proſterneretur appetentia, cibiq; fa
ſtidium aderet: cum vniuerſum ventric
lum multo luxuriaret alimento, cuius
luxuriaret. terę partes, propter obſtructionem, qua
titatem minimam fugere valerent: & in
de humor lentus, aut aliter vitioſus, rec
dare erat neceſſe. & anorexiā, ſiue apo
tiam facile crearet. Sed æger noſter b
num ſemper habuit appetitum, non lo
ge, a buliſmo, ſeu fame canina diuerſu
ergo chyli bona erat diſtributio, & p
conſequens parua obſtructio, ſeu crud
rum humorum repletio in primis vij

replica. 3. Et ſi iterum aliquis dicat, illum fr
quenter vomuiſſe, & hac de cauſa, ſtho
machus exoneratus a chylo derelicto, i
rum valebat appetere. Reſpondeo h
ſatis bene dictum eſſe, ſi accipiens, deb
tam quantitatem cibi, & natiuo calo
ſui ſthomachi commenſuratam hoc e
niſſet: ſed antea quam ego illum addi

ſe:

cibis ingurgitabat,& magnam aquæ,
vini quantitatem omni tempore bibe
t:ita vt multoties, nec coctionem ad-
c aggredi, ventriculus audebat.ergo
id mirum quod cibum totum crudum
omuiſſet: ſine vlla permutatione. etſi
r tres aut quatuor horas retineretur,vt
o in prima nocte obſeruaui: & idem
eniſſe multoties audiui. Sed poſquam
borare ventriculum curaui, & debitã
rſcripſi victus rationem, ventriculus
rfecte ſuam operationem complebat:
non niſi raro ex accidenti euomuit.
m tamen ſanguinem eodem prorſus,
odo, deiceret ergo non ex vomitu ef-
iebatur appetentia, cum tum tempo-
s adhuc, magis appeteret, ſed ex recta
ſtributione chyli, & per conſequens
cta meatuum permeatio erat.

Etſi quarto. Doctiſſimi Fernelij di- *4. replica.*
s autoritatem, quæ contrarium vide-
r inſinuare,libro ſexto de partiũ mor-
s, & ſympthomatis cap. 3. vbi agens
e eiectione ſanguinis dicit.qui vomitio
e reddit,vel cibo,vel potui, vel pituitæ ”
ermixtus exiſtit, ac fere concretus, in- ”
rumos non tenuis, ac rubicundus, ſed ”
raſſus,ac iam concretione nigreſcens: ”

hunc

hunc etiam ſæpe commitatur deie
» nigra, dum erumpentis ipſius portio,
» inteſtina deuoluitur: quæ longo illo
» an fractus prolapſa, ita nigreſcit, vt
» picem, vel caſſię medullam repręſen
» frequens prętcrea, incidit animi de
» ctio, quod extra venas coercitus, pu
» ſcenſq; ſanguis perniciosa, & venen
» qualitate cordi ſit infeſtus.
» Sed feces huiuſmodi, & animi deliq
clare in noſtro ægroto conſpiciebam
ergo per ſthomachum, hanc fluxion
dicendum eſt venire.

Reſponſio. Sed ad hoc reſpondemus, Fernel
Doctiſſime dixiſſe, hoc euenire aliqu
do, ſi in magno ſanguinis vomitu,
quid ipſius extrauaſatum inferius re
tur. Cum quo tamen, non negauit,
que ex hoc textu ſequitur, ſimiles fec
& accidentia, ex ſanguine per miſe
cos inteſtinorum emanante, ſequi nõ
ſe. cum eadem ratio ſit vnius quam a
rius in putrefactione, in eiectione ta
diuerſa. cum ijs qui ad ſthomachum
nit, maior pars, & frequentius, per v
tum exijt, vt ex eadem autoritate cõ
cum iſtum vomitum deiectionem ni
conſequi ipſe dicat, tamquam ſympt

ma

na, ad talem vomitionem ſubſecutum. quando per ſthomaci venas ſanguis deducitur. Secundum id quod ex Galeno Diximus ſanguinem in ventriculum diffuſum vomitum facere. nam aliter ſi in inteſtina prorumpat optime ſine vomitione per infernam aluum deijcitur vt in noſtro caſſu videbatur.

Quod vltimo confirmatur, quia vbi dolor ibi morbus, ſed in noſtro ægroto, Dolor magis, ad infimam corporis partem vergebat: ergo ibi debet morbus cõtinui, ſed ex hac parte maior venarum copia ad inteſtina, quã ad ventriculum tendit, vt ex anathome claſrecit ergo noſtra concluſſio ex omni parte teneri debet. *confirmatio.*

Caput 6. quomodo exibat ſanguis, & in qua parte formabantur membranæ.

SEd poſtquam ex qua parte, & particula, & per quam partem exibat ſanguis iſte declarauimus: quarto loco qũo, exibat rectat explicare, pro cuius enodatione, quot modis in vniuerſum, poſſit emanare, oportet perpendere. tum ex Auiic. lib. 4. fen. 4. tractatu 2. c. 16. tum ex Galeno lib. 5. methodi c. 2. & tertio de ſympthomat. cauſis c. 2. vbi ſic dicit. *quod mõ diſexeat ſãguis e vena.*

Sane profluit ex vena, vel arteria ſan- „

 guis.

„ guis. aut reſerato earum ore, aut tuni
„ earum diuiſa,aut(vt ſic dicam)tranſeco
„ tus,ſiue ſudoris modo tranſmiſſus.po
„ diuiditur ipſa tunica tum ex vulnerat
„ ne,tum contuſſione, tum ruptione, tu
„ erroſſione tribus igitur modis,e vaſcu
prorrumpere ſanguis poteſt. a Grecis;,
noſthomoſis,diapedeſis,& diaprroſis
cupatis;nam ſub erroſſione , ruptione
& contuſſionem includit Galenus, vt
demus,quibus poſitis,reſtat examina i
quo modo ex ijs,in noſtro caſſu redde
tur.ad quod breuiter dico. Et p̃ anoſth
moſim,ſiue vaſorum reſerationem : ſi
per diabroſim, & vaſorum corroſſion
„ id accidiſſe. ad quod ex Galeni autori
„ te ſum aductus,qui loco citato metho
„ medendi paulo inferius ſubdit . An
„ ſthomoſis accidit,propter tum vaſis im
„ becillitatem, tum ſanguis qui ad eius
„ impetu ruat copiam.ad hæc acrem qu
„ piam,quæ illi extrinſecus incidat qual
„ tatem. Diapedeſis vero ex tunica quic
„ ipſa rarefacta, ſanguine vero tenuato o
„ tur: accidere pręterea interim poteſt e
gracilium vaſorum ore adaperto.

ſanguis q̃uo exibat.

Sed in præſenti caſſu,magna erat va
ſorum imbecillitas:cum æger haud ſe p

di-

ibus poſſet contineri: & ex alia parte, umor recoctus ita erat acris, & mordax, vt non ſolum valeret. ora venarum itillando apperire, ſed eius tunicam faile corrodere: vnde paulatim, & per interuala hæc fiebat ſanguinis congeſtio. quod aliter eſſe non potuiſſet, nec per iapedeſim, aut per ruptionem, exire in e prouo, quia diapedeſſis per reſudatio em fit ex ſanguine, extenuato, vt ex Ga eno habemus. Sed ſanguis excretus ma ime erat viſcidus, & craſſus ergo ſic exi e non poterat. tum etiam, quod tanta uantitas vt ad duas, aut tres libras ali uando a proximaret, per tranſcolatio em nequibat reſudare.

Et quod per ruptionem non veniret, s rationibus, adducor: quia ſi ſic exiret, ontinue, & ſine interuallo flueret, (vt vi ere eſt in phlebotomia) ſed hic paulam fluebat, ſiquidem dictæ membranæ aulatim conficiebantur, quas per interalla foras reddebat ergo non eueniet per ruptionem.

Secundo quia ſi eſſet ruptio, tunc deebat eſſe facta quando violenta exercitio interuenit, ſcilicet quando ipſe veabatur, aut ſimul cum equo cecidit in

aquam ſed ſi hoc eſſet, tum temporis ſ[illegible]
guis eruperet, & non poſt triginta di[illegible]
quibus nihil ita fecit violẽtum vt vena[illegible]
rumpere poſſet, ergo non videtur qu[illegible]
per ruptionẽ hoc eueniat et ex inde ſe[illegible]
turq; per corroſſionem ſeu vaſorum a[illegible]
tionem id ſequatur.

mẽbranę vbi generabatur.

Rurſus vt nihil intactum relinquam[illegible]
in qua parte, membranę iſtę monſtru[illegible]
generabantur, videndum erit. vbi, c[illegible]
do, non eſſe dubitandum, has in inte[illegible]
nis generari: eorumq; longam form[illegible]
accipere: cuius principium a recto in[illegible]
ſtino originẽ ducebat. vbi ſanguinis. [illegible]
excrementorũq; portiuncula, retẽta, p[illegible]
pter sãguinis viſcoſitatẽ. & loci angu[illegible]
erant in cauſa, vt ad eius continuitat[illegible]
cæterum ſanguinis retineretur: qui p[illegible]
calorem adauctum deſicatus ſimiles f[illegible]
mas reciperet. quę cum iam acreueri[illegible]
pluſquam par eſſet, pro inteſtinorum c[illegible]
pacitate & viribus, ſeu propter aliqua[illegible]
vim particularem: talem humorem c[illegible]
tis periodis emouẽtẽ foras exibant. & [illegible]
tura pro poſſe ſe ab ijs noxis liberaba[illegible]

Caput 7. de ſignis huius affectus.

Sed vt feliciter, & exacte, huius inte[illegible]
ni affectus, cognitionem poſſim[illegible]
ſcru-

ſcrutari,& inde felicem curationis euen tum adimplere.omnia ſigna quæ de hac re lucem poſſunt afferre,ad vnguem diſtinguere conabimur.tum,ex Galeno 6. de locis affectis cap.1. Arculano 9. ad al manſorem capite proprio,Paulo, Aetio Alexandro Traliano,& alijs neotericis: qui de hac re ſcripſerunt.

Noſces igitur,huiuſmodi affectionem futuram,& imminentem,& iam iam incipientem, tum ex vrinis ſandaracę modo rubentibus, & deiectionibus loturæ carnis ſimilibus, poſt etiam ijs quæ picē liquidam referunt.atq; interdum putreſcente materia,quæ infirmitate viſceris, tardius exernatur.& inde eroſa vena,ſãguis merus per inteſtina deijcitur. adeſt & intemperies calidior,vnde viſcere imbecillitato, bilioſa exeunt.ac multis ſtatis temporibus,profluuia commouentur nõnumquã infarcta bile, anguſtijs vaſorũ,quibus gibbę cauę commituntur.craſſior bilis,& grauius,olens deicitur,nonnullis euomitur. *Signa cõ fluxᵘˢ hepaticiim minuis.*

Noſces tamen veram dyſſenteriam hepaticam,iam præſentem,& vigentem plurimum,quot, eius excrementa ſimilima ſunt loturæ carnis, recenter magta- *Signa hepatici fluxus præfectus.*

tæ,in reliquis vero,ſecus, tum etiam no-
ſces,ex parenchymatis ipſius iecoris vi-
tio:& ſanguificę potentiæ imbecillitate
fieri.quia crudior excernitur ſanguis, tā-
tum incoationem ſanguificationis præ
ſe ferens ab alijs verò partibus,vaſis, ni-
mirum,& a vitioſis eorum ſuccis nō qui-
dem crudus & dilutus ſed fætidus craſ-
ſus,prauo colore affectus, vel mille alijs
vitijs conſpurcatus.

Noſces vero, crudum ſanguinem ex
imbecillitate,a calore diſſipante inatum
calidum proficici.quod præceſſerit cali-
dorum vſus,ardens aliquis affectus in ie-
core, vel in corde, vel in toto corpore:
item ex corporis matie,febricula leui,ce-
leriori pulſu,excrementorum graui odo-
re,ex ſiti ex vigilia, ex oculorum cauita-
te & totius corporis calore,et quia excre-
menta frequentius, & minutius excerni-
tur. præterea noſces, ex inati caloris di-
minutione fieri,quod præceſſerit īſigni
euacuato, ſanguinis.vel alterius humo-
ris,ſiue copioſa fuerit,ſiue diutina: hæc
enim in minuit calorem ipſum, & ſpiri-
tum ac propriam ſæpe, iecoris ſubſtan-
tiam diſſipando conterit.a frigido ipſius
viſcerisſintemperamento , quod inatum

calo-

lorem extinguat:prodire diſces.ex pr
eſſis etiam cauſis,nimirum ex frigido-
m vſu, vel immodico potu niue refri-
erato:præceſſit frigus, affectus ve diuti
s,adeſt pulſus tardus, item vrina cru-
,& frequẽtius,craſſa, ob admixtũ craſ
m ſuccum, & flatum, laborãs omnino
ret febri, parum a naturali ſtatu mu-
atus conſpicitur: aut in album colorẽ
utatur.excrementa tardius, ſed copio
s exernuntur verum ſi humores qui
vaſis præſunt,praui ſint, ac vitiati, ac
ſa ipſa ac iecur in calore diſtemperata,
noſces, quod color faciei & vniuerſi
rporis flauior ſit. pulſus ſunt celerio-
s,& vrina flauior; deiecta adeſt appetẽ
ſitis vehemens, quæ nullo potu ſeda-
r,ex a fluxu bilis in ventriculum,& in-
ſtina:faſtidium graue, & excremẽtum
quando ſubnigrum, ſplendens oppi-
um pingue,& ęruginoſum, corpus in-
ietum ex motu, & putredine humorũ
eſt & febris manifeſtior.et excremẽta
quãdo bilioſa, admodum crocea mor
ntia,& ſanguini pauco admixta adsũt
ęterea vomitus virulenti & ęruginoſi
icore,colliqueſcente, veluti in febrib⁹
ſtilentibus contingit.ex Galeno vt cõ-
 ſtat.

ſtat.8. pharmacor. ſecundum locos c
& quinto de locis affectis. nam uidet
iecur in cruentos ſanies addire, a quo
luti particulę quædam exernuntur fę
diſſimę.adeſt & linguę ſcabrities,& c
poris ingens maties, & veluti coliqu
hominem cernes. ſunt enim deiectio
nes frequentiores cum anxietate, & a
mi deliquio & maxime uirium exoluti
ne.

vota q̃do ſunt refrigerata.

Refrigerata eſſe omnia hæc uaſa, h
mores ac iecur,& ob id quod genera
vitiari,eo intemperamento diſces:ex
lore albicante,aut cineritio,ex tardo p
ſu,ex nulla febri,ex vrina alba,ſed alic
do tenui, in quibus deiectio copioſior
ſed tardior, citra odorem prauum: a
ſaltim longe diuerſum,ab eo quem ca
concitat,durat tamen affectio diutius
cet per interualla repetat,& eo temp
copioſiores fiunt excretiones, & aliqu
do nigro ſanguini perſimiles.qui neq;
guis re vera eſt, neq; grumus ſed uelu
mus quidam ſanguinis craſſi, qui prop
ad melancholiam accedit,item praui
varij colores plerunq; in hac excretio
apparent.ſic autem affecti,faciem hal
integram,& intenſam ciborum appet
tiam ::

tiam: quod ſi obſtructo adſit (quod frequenter accidit) febris quoq; ſed lenta ſucreſcit. ſitit laborans ſed potu ſedatur, & ab eo frequentius exernit, & deterius ſe habet: humores tamen fiunt craſſi, cõtumaces, crudi ac ſemiconfecti. Verum ſi hijs acceſerit ſicca intemperies, recrementa ſicciora adderunt, corpus ſiccius, & tenuis deiectiones paucę, et craſſiores, quemadmodum, ſi humiditas, ſucreſcat, copioſiores, liquidiores, & aquoſiores citra vllam ſitim, aut linguę ſiccitatem. *intēperei ſiccę ſigna.*

Quibus ita pręmiſſis in generali, quia in principio ſex diſtinximus affectus, noſtrum ægrum infeſtantes, ſigna particularia quibus vnumquemque indagauimus, proponam: ne a methodica dicendi ratione diſcedam.

Erat igitur prima affectio iecoris intemperies calida, ſeu inflamatio, quę pręter id quod ab excremẽtis craſſis & aduſtis indicabatur; vt ibi ex Galeno & Auiſ. monſtrauimus, ex tumore, dolore febri, & tuſicula inani cum difficultate ſpirandi clareſcebat. quod tum inexauſta ſitis, & nauſea confirmabant, de quo Galenus lib. 5. de locis aff. cap. 6. amplius diputat. tum & ſingultus qui ſtatim ſequitur

tur iecoris inflamationem vt Hip. 5. aph. 58. expreſſe tenet.

iecoris cauę inflamationis ſigna. Sed quia dolor erat grauis, magis quã punſtorius, & ſingultus & nauſea magis vigebant, quam difficultas reſpirationis, & albus quando erat debilis, laxabatur, & multoties, in globulos excrementa mittebat, & ſitis erat maior, & linguę ariditas quam in gibbę inflamatione cõtingit. tamquam certum habui, magis cauã iecoris partem inflamari, vna cum tumore, & obſtructione: a craſſis, & viſcoſis, humoribus in extremis vaſorum partibus, quæ a vena portæ exoriuntur facta. & quia aliquãdo halituoſus ſpiritus, cui nõ patebat exitus, ibi concludebatur, non ſolum grauitas ſed tenſionis quoque ſenſus ſequebatur.

iecoris obſtructionis inditium. Rurſus inditium, quo quantitatem adautam, ſeu iecoris obſtructionem percipiebamus: tum ex duritie ad tactum percepta, & grauitate facile conſtabat. tum ex tenuitate vrinę, & aliqua difficultate reſpirationis percipiebatur. præter id, quod Gal. li. de locis affectis. 5. recencet: ſcilicet qđ inflamationi hepatis, vt ĩpluri mũ ſeqt̃ obſtructio, & ideo multa ĩflamationis ſigna obſtructionis sũt comunia.

Et

Et quod tertio morbo febri ſcilicet la- *febris ſigna.*
oraſſet, ex pulſu, & vrina, necnon ex ca
ore adaucto prçternaturam, actiones im
ediēte monſtratur. quç iam ad primam
ecticç ſpeciem reduci poſſe, inde colli-
o, porrò, quæ poſt alimentum aſumptū *febrē increno poſt cibū hecticā indicat.*
na, aut duabus horis tranſactis, tactui
epræſentabat maiorem calorem quam
nte: ita, vt quiuis tangens putare poſſet,
ouam acceſſionem ægro ſuperueniſſe:
uod Galenus cap. 11. lib. 1. de drijs fe-
rium hecticis euenire exprçſſe docet.
uod pulſus paruus, & velox deinde ab
brtu calidiori, ſiccior, & durior. & vri-
a aliquantulum laudata, confirmabat:
ſi ex calore fiente, aliquid putridç eſſe,
niunctum crediderim. ex eo, quod ali-
ando remiſſio & exacerbatio caloris,
ægro & mihi erat conſpicua.

De ſignis quarti morbi nihil reſtat di
ndum, cum ſatis dictum ſit, quando e-
mus de modo, quo ſanguis exibat, &
ia ex ſanguine exeunte aliquid eſſe ſo-
tum ſatis conſtabat.

Quintus morbus ex ſe patebat mem- *mēbranç obſtructionē fa uenda.*
anç ſcilicet ille, quæ multoties eiciebā
r, quæ quidem vias occupabant, &
tionem ſeu facultatem expultricem ex

cre-

crementorum impediebāt vt facile erra
coniecturare ſiquidem ad tactum vide
bantur.

vētricu-li frigidę intempe ries indi tia.

Sextum tamen affectum frigidam in
temperiem ventriculi, cum debilitate, e
tardo ciborum deſcenſu ad fundum, læ
ta ipſorum concoctione, ructu acido, (
dificultate concoquendi cibos concoct
faciles arguebamus. tum etiam quo
propter materiam contentam, in cauita
te ventriculi, grauitatem in ipſo ſenti
bat, & cibus ſumptus, interdum, non co
coquebatur: ſed dolorem, & tenſionem
inducebat, cum inquietudine, quæ nec
ceſſabat, donec vomebat cibum, & al
materiam viſcidam vel a cetoſam, vel
tuitoſam vitream, uel mucilaginoſam
quæ omnia ſatis talem intemperiem d
monſtrabant.

Caput 8. de cauſis in generali & particulari huius affectus.

SEd quoniã in vno quoq; morbo qu
curaturi ſumus, primo cauſã abcin
re oportet, poſtea ad ea quę facta ſunt
uenire. opere prętium erit, acuratius
quam poſſimus præſentis affectus ca
ſas omnes perpendere.

Et

Et primo vt de cauſis primitiuis effuſionis ſanguinis loquamur in generali. alijs affectibus relictis, qui ſatis patent, quando de illorum coordinatione egimus: (vnumq; alterius eſſe cauſam monſtrauimus.) videre oportet Galenum, libro 1. de locis affectis cap. 7. circa finem & Auiſ. lib. 3. fen. 14. tractatu primo c. 1. vbi dicunt, a mutilatione, membrorum externorũ, peduũ ſcilicet vel manuũ hoc euenire poſſe. nam natura tãtum ſanguinis conficit, abciſſo aliquo membro, quã tum conficeret pro omnibus ſanguis vero, ad nutriendum membrum mutilatũ confectus, extra per periodos pellitur, cũ non inueniat quod ipſum in ſuam ſubſtã tiam commutet. *effuſionis ſang. cauſæ.*

Secundo ab alicuius ſanguinolentę excretionis ſupræſſione, ac ſolet quandoq; mulieribus retentis menſibus, huiuſmodi per ſedem euacuatio fieri, atq; interdũ per vomitum quoq; ob eamdem cauſam quibuſdam mulieribus. *2. cauſa.*

Tum etiam ipſe Gal. 3. de ſymptho- *3. cauſa.*
"matum cauſis, cap. 2. in medio. incidit au
"tem aut quod virtus aliquomodo ſit læ-
"ſa, aut quod ex intempeſtiua vexatione,
"aut vitioſo motu exitata, aut propter in-

ſtru-

„ ſtrumentum aliquod recluſum, ruptum-
„ ve, aut erroſum ſicuti ſanguinis profuſ-
„ ſio, aut ruptio inſtrumẽtorum vel ob pla-
„ gas aliquas extrinſecus illatas fit ſcilicet,
„ uel culcitrãte pulsãteve aliquo aut aliter
„ quomodocũq; vulnerato valenter homi-
„ ne. accidit autem, & ijs qui magno vtun-
„ tur ſaltu, & qui ab alto in terram labun-
„ tur, & ex clamore acuto, & magno: cum
„ vtiq; in ea omnia vocis inſtrumẽta, quæ
„ maxime tenduntur, ſane, tenſionis ratio-
ne rumpuntur.

4. cauſa. Præter quæ & a maximo calore, & fri-
gore cauſari poſſe, non eſt dubitandum,
ſanguificandi potentiam deſtruentibus.

5. cauſa. Sicuti & natiua iecoris intemperies
admodum calida, quæ cum natiua ſit &
corpus non diſſipet. commiſſum ſibi ali-
mentum ad portionem caloris, & ſubſta-
tię iecoris totum fere, in ſanguinem ver-
tit atq; cum corpus adeo copioſam quan-
titatem conterere non poſſit, quod ſuper
eſt melioris gratia, per inteſtina fundi-
natura.

Fluxus tamẽ legitimi hepatis, & aquo-
ſum ſanguinem fundentis cauſa eſt frigi-
dum intemperamentum iecoris, inatum
calorem extinguere aptum, quale ex im-
mo-

modico frigidę potu, aut vſu frigidorũ
dulciorum cõtrahitur. aut caliditatem,
undem calorem naturalem diſſipare,
atam, vt febris ardens, & immoderatę
uacuationes efficere habent, nam ab v-
raq; cauſa imminuitur inata caliditas &
nguis dilutus fit.
Eius autem hepaticę, quæ craſſiorem 7. cauſ. et a pſeudo flux⁹ hepatici.
eculentumq; ſanguinem fundit. illegiti
a dicta. eadem calida aut frigida in-
emperamenta in cauſa ſunt: non tamen
uæ imbecillitent, ſed quę ſolum vitient
destruant iecoris actionem. ita vt loco
ptimi ſanguinis ſpurcum, craſſum, &
lde vitiatum progimnat.
Cui accedit vitioſorum humorum co
a, qui vel id damnum pariunt, vel me-
a obſtructione, qua proua diſtributio
peditur, ob diuturnam, & præterna-
ralem moram, optimus adhuc ſanguis
prædicta vitia commigrat.
Pari etiam ratione hęc ſpuria concita 8. cauſa.
r vt Paulus l. 3. cap. 47. aduertit & Gal.
de ſympth. cauſis ex ſanguinis vitio qđ
obus modis fięri expendunt. primo a-
monia & mordacitate adquiſita, bile
ua, vel atra commixta: a quibus ſtimu-
ta venarum orificia aperiuntur.
Se-

Secundo ex diutina mora in iecore
& vicinis partibus,quod membra non
trahãt,aut ex obſtructione,quo fit vt p
treſcat,& craſſus feculentuſq; fiat,& fi
diſſimus.haut ſecus quã ex rupto iecor
tumore,aut eius putrido, aut corroſi
vlcere , in quibus vel iecoris porti
nes cum ſanguine craſſo videntur ex
ni. quod etiam viſſum eſt contigiſſe
ijs,qui funeſto,& vrenti cauſonide co
piuntur. cum iam iam videbantur feb
carere:quę etiam vitia aliquando, a ca
ſa frigida prodeunt.quando ſcilicet,c
ſa & viſcida materia, aderens anguſt
hepatis, putredinem contrahit. & in
aucto feruore,cruentæ, & ſanioſæ de
ctiones prodeũt.deinde ſpuria reſurg
ſi hepar multum limoſi ſanguinis co
gat,quem lien non expurget, neq; at
hat.aut licet atrahat prę copia tamẽ n
conficiat.aut excrementa propria nõ e
purget,vnde facile cauſatur obſtructi
& impedita perſpiratio,& inde febri
la quæ prędictę pſeudo dyſenteriæ he
ticæ plerumq; ſuccreſcit.

cauſę particulares noſtri caſus.

His igitur in generali ita pręhabitis
particulares noſtræ obſeruationis cau
deueniẽdo. breuiter dico procatartic

cauſę procatarticę.

&

remotas fuiſſe. tum exercitium violen
m, tum refrigeratio maxima, valens cu
poros condenſare, vnde ex tranſpira-
ne, impedita, vapor exiens foras exi-
s remanens febrem creabat, proxima
æquæ adurendo.

Et ſic, pro cauſa antecedenti, eferuecẽ
s humores, & corrupti ſunt habendi. tũ
am, calida iecoris intemperies, vitio-
s humores generans. qui diu in iecore
tenti, & in ramulis iam dictis venę por
, cauſam coniunctam efficere erant ſa
. cum ſua mordacitate, ora vaſorum
eriendo, ſeu corrodendo. foraſq; pro-
ientes membra nulas iſtas formando,
latius in prędictis diximus. *cauſę antecedentes.*

Sed cauſam retẽtionis ſanguinis in in-
ſtinis, & formationis huiuſmodi fibra-
m, ex Galeno videre placet ex quo ad
nguinis viſcoſitatem, lẽtorem, & groſ-
iem videtur reducenda. nam primo de
ementis ſanguinem omnes humores
mplecti dicit, ergo & ſi non a ſe ipſo,
ltem ex aliorum humorum permixtio
pituita, & melancholia hoc euenire
at faciliimum. tum etiam, quia in cor-
re calido, & ſicco vt in noſtro ægro-
. hoc euenire Galenus afirmat libro de „ *cauſa retẽtionis ſãg. ĩ inteſtinis. ſang. oẽs heres. cõplectitur*

atra bile c.2.& 4.in hunc modum.vide
ſãg.ſtatim extra venas cõcreſcit.
,, tur porrò is ſiue arteria aliqua ſiue ven
,, vulnus acceperit, illico ex ambientibu
,, ipſum vaſſis effundi rubior, ex venis, e
,, arteris, fere flauior: verum ſtatim, vter
,, concreſcit. non ſolum ſi e corpore ex
eius coagulationem.
,, ſed ipſo etiam, quouis loco contineatu
,, demumq;, eius coagulationem in trom
,, bum, hoc eſt grumum ſpiſſari videmus
,, ſic enim Græcis, mos eſt, concretum ſa
,, guinem vocare, concreſcere autem no
,, ſolum, in ventriculi, atq; inteſtinorum r
,, gionibus videtur; ſed etiam in veſica
,, quo lotium cõgeritur, facile, colligitu
quod ſi ruber, flauus que sãguis, extra p
ſang. cõcretus ex ipſius tẽperamento prouenit.
pria vaſa, neceſſe eſt, vt concreſcat. mu
to magis, craſſum, & viſcoſum, ad con
cretionem aptum eſſe, debere. quod no
tantum ex craſſitie, ſed ex ipſius ſangu
nis temperamento euenire credendu
eſt: vnde clare conſtat quomodo dict
membranæ fuerint createę. ſeu quam h
buere cauſam concretionis. ut longã f
cauſa periodorũ in eiciẽdis mẽbranis.
mam taceam, quã inteſtina ad ſui ſimi
tudinem cauſſare ſcimus.

Sed quod maiorem parit admiratio
& inde cauſarum exquiſitam inquiſiti
nem requirit, eſt uidere, illum has mem
bra-

anas certis periodis, & præcipue die
bbati, eieſſiſſe. quod inuentu, ſatis uide
r difficile. Galenus tamen de Natura-
us facultatibus c. 13. & Hip. de articu
commentario 4. att. 40. & 41. ſangui-
m per inteſtina, certis periodis euacua
affirmant. Sed vnde hoc eueniat, non
ret difficultate. erat tamen meo Iudi-
, peculiaris quædam humoris com-
xtio, quæ intra certos dies, apta erat
otionem facere, emotaq; membrana,
cilius cum impetu naturæ exibat. non
ter quam in cotidiana, quartana, quin
na, & ſeptana febre repetentias vide-
us euenire. ignoramus tamen vnde, &
ex particulari, & occulta qualitate. ex
mmixtione talis, vel talis humoris, eue
re, dicimus, quæ cum clare, melancho-
a fuiſſet. die ſaturni, & horis ſibi magis
oprijs, ad motum impellebantur faci-
s. natura iam nimis agrauata, a mate-
: ad talem gradum peculiarem acce-
nte, & nō ante, vt in quartana de quar
in quartum. vel quia humor maiorem
ſſitiem, & viſciditatem adquirebat.
l quia cum eſſet in inteſtinis (parte ma
s longinqua a corde) ſufferebat natura
n longos periodos. vel fortaſis, quia na

tura in quantum poterat, propter nimi
virium iacturam, ſãguinem etſi iam trãſ
mutatum retinebat. vſq; dum cauſa ſup
riori impellente, & inferiori diſpoſit
natura nimis faſtidita harum membra
narum expulſionem conabatur: & ind
ſequebatur effectus.

cauſa turbulentię vrinę. Cauſa vero, vnde vrina eueniebat tu
bulenta, albicans, & aliquãdo, nigricans
cum phlegmate in fundo, ſatis viſcoſo
& vno aut altero die, ante membrana
excretionem clara nimis redebatur, err
permixtio humoris terreſtris, & eterog
nei quem natura quorſum poterat expr
gabat. quouſq; iam iam vigorata, vt di
mus, & ſuo tempore diſpoſita, accing
batur ad membranulas; & omnem hu
morem craſſum expellendum per. Seſ
ſum. & ſic deriuata materia, incipieb
partes veſicæ deſerere, tenui derelicta v
rina, quod omne auiſcenas loco ſupra c
Ar. l. 1. f. 2. d. 3. c. 3. „ gato inſinuat expreſſe. dicens, ad vltim
„ vero, turbulentia vrinę eſt, propter terr
„ tatem cum ventoſitate, quæ aquoſita
„ miſcetur. ex ipſorum vero, ad inuicem
„ paratione prouenit claritas. vnde colli
tur, quod in illo paroxiſmo, natura a r
dice ſuperiori, & inferiori adiuta, va
dior

or reddita , ſeparabat materias ipſas
r regionem magis conuenientem ex-
rgando.poſtea vero flacida, nec ſepa-
re nec per ſibi debitam regionē expur
re erat potens.& ſic redibat turbulen-
& albedo. ex quo ſine dubio credide
n euenire, ſympthoma illud ſæuum , *cauſa animi deliqui quõ vrinabat.*
o circa diem 30. & 31. incepit oppri-
i.animi ſcilicet deliquium,& pręcipue
quando vrinabat vinum non accipie-
t.accepto tamē,ſpiritus reddibat.quia
rbulentia,& albedo vrinę, copiā craſſi
crudi humoris demonſtrabat , a qua
ceſſe erat flatus progigni,qui tunc tem
ris commoti,circa ſthomachum,vide
ntur ipſum ſuffocare: præcipue quan-
vrinabat.vbi & commotio humoris,
flatus,& euacuatio interueniebat.quę
nul ęgrum opprimebant, & debilita-
nt. quibus affectibus cū vinum ex dia-
etro aduerſaretur, vires celeriter refi-
endo & flatus diſſipando.præſentaneū
medium fuiſſe rationi conſonum erat.
ddibat tamen affectus vſq; dum quan-
tas humoris vt. (in curatione patebit)
it minorata.cauſa deniq; praui odoris *cauſam praui odoris.*
mpore illarum excretionum erat. ma-
na putrefactio, quæ ex longa retentio-

ne ſanguinis, extra vaſa eueniebat. quę to intentior erat, quanto materia cor ruptior; quippe facilior pati mutatio vt ſanguis.

ſitis cauſa. Vnde nihil mirum ſi ſiti maxima premebatur, ſiquidem magna putrefact ex calore præternaturā ſuper abundāt natiuum ipſius ſanguinis, & humidi tem corrumpente eueniebat. vnde fu mordaces eleuati, ſthomachum exic bant, & ſitis intenſa neceſſario ſequeba tur.

Caput nonum de prognoſticis in generali & particulari.

SIgnis igitur, & cauſis in generali, & particulari elucidatis: cum vniuſc uique ægritudinis prognoſtica deſide tur. vt Hip. 1. prog. commendat, quid hac ægritudine, timendum, ſperandu ve ſit vidēdum venit. vnde curationis d ficultas magis apparebit.

1. prognoſticum. Et primum quod in hac re ab omni bus inuenio ſcriptum eſt, hepaticam d ſenteriam incipientem difficulter cu ri, inueteratā & in ſenibus fere numqu cōmigrat enim periculoſiſſima hæc a

fectio,

ctio,ſæpiſſime,in tabitudinem,& hecti
am febrim,ac plerumq; in malum cor-
oris habitum, & hydropem verum, cũ
aſſa,& contenti ſucci,ſanguinem,& na
urales humores quos iecur generat, vi-
ant & cõſpurcant.ſi calidum ſit intem-
eramentum huius vitij cauſa, facile eſt
n habitualem febrim decidere. tum ob
d tum etiam ob coliquationẽ quæ huic
auſę ſemper adiũcta eſt.humores enim.
cres & mordaces,niſi Iudicatione exer
antur,haut ſecus quã nigra bilis pericu-
um ſæpiſſime minari ſolent.

Si verò frigidum ſit,craſſum ve & fe-
ulentum quod gimnitur,corpore id re-
uente , facile eſt hominem in atrophiã
ontabeſcere. præterquæ mala docet in-
uper mortem inſtãtem iam noſce Hip.
b. 6.de coacis tex.21.dicens,quibus he-
aticis ſputum cruentum,ſiue ſub putri-
um,ſiue bilioſum meracum ſtatim lęta
,eſt enim ſatis periculoſum malum hoc
x iecore ad viſcus, & partes ſupra ſeptũ
anſuerſum exiſtentes tranſmigrare ſiue
oc ex venarum infirmitate, ſiue ex pra-
a ſanguinis qualitate ſeu ipſius tenuita-
e & ſeroſitate eueniat.

Secundo cum Hip.lib.2.prog.prog.6. *2.progno ſticum.*

dicat quandoquidem totius prę̨ſagatiio-
nis ſigna ſuma, in morituris conualitur,
quæ eſt quoties, vis ægrotationis cum æ-
gri facultate confertur. dico quod vir-
noſtri ægroti, cum morbi magnitudi-
comparando, uidebatur impoſſibile ip-
ſum poſſe tantum malum ſufferre. ex p-
ſu enim paruo, languido, & frequenti
inequalitate colligebam maximam uir-
iacturam cum aliqua oppreſſione, ſec-
" dum Galenũ de pulſibus ad tirones c-
" dicentem etenim quamlibet cauſam p-
" ter naturam non abs re dixeris uel diſſ-
virũ ſolu-tio cau-ſa & ſi-gnũ. " uere uitalem facultatem, & diſſipare u-
" quaſi deprimere grauareq; diſoluitur
" cultas alimenti inopia & morborum m-
" lignitate, deniq; immodicis euacuatio-
" bus. Sed grauatur materiæ copia & ab-
" ſtrumentorum affectibus ut inflamat-
virĩũ oppre ſionis cau-ſa & ſi-gnũ. " nibus ſcirris, tumoribus, abceſſibus, u-
" rijſq; corruptionibus, itaq; fatiſcens
" cultas, pulſum paruum langidum & c-
" brum admodum efficit depreſſa, & qu-
" degrauata uertit in inequalitatem pul-
" & in ordinem perturbatum cum om-
" alium tum uero uehementiæ & mag-
" tudinis.

Ex quibus omnibus clare patet, n-

gnus

gnus virium lapſus, tan a priori quam a poſteriori. ſiquidem morbus malignus, animi affectus, dolorum vis, diuturnitas, & immodicę euacuationes conſpiciebātur. quod a poſteriori pulſus quales diximus paruos languidos & frequentes, demonſtrabant cum aliqua tamen oppreſſione quę pulſuum aliquam inequalitatē cauſabat.

Quod, & ſit 3. prognoſticum ex vrinis turbulentis & fętidis cōfirmatur de qua dicit Auiſcen. lib. 1. fen. 2. d. 3. c. 3. quod multoties ſignificat caſſum virtutis & humorum multitudinem, & quod natura eſt occupata in maturando eos. & cap. 4. eiuſdem. vrina fętida cum fuerit in febribus acutis erit ſignum malum & cum ad acredinem traxerit, ſignificabit putrefactionem, quæ eſt in humoribus frigidam habentibus ſubſtantiam, quos calor ſuperauit extraneus. ſed ſi ægritudo fuerit acuta, erit ſignum mortis cum caloris naturalis ex tintionem ſignificet. & Galenus 2. prog. com. 29. vrinæ turbidę in hecticis euenit, ex ſanguine torrefacto & inequali partium conſumptione. & intēperie. 3. prog.

Quarto Hipp. cōmentario 40. aphor. 4. prog.

aph.

„ aph.25. dicit ſanguis quidem ſupra qua-
„ liſcumq; fuerit malum, infra autem ni-
„ gra deiecta bonum eſt. quod non abſolu-
te eſt proferendum,ſed vt Galenus in co-
mento dicit melius eſſe nigricantem ſan-
guinem inferius, quam ſuperius eici. cū
adhuc inferius ſi per naturales euacuatio-
nes exernatur, vt per menſtrua & emor-
rhoidas moderate purgatas, aliter vero
quomodocumq; exierit malum eſt.

5.prog. Tum etiam quod ęger noſter aliquan-
do ſanguinem vomebat,quod periculo-
7.aph. ſiſſimū eſſe dico cum febre. Secundum
37.aph. id Hip.qui ſanguinem vomunt ſi ſine fe-
bri accidat ſalutare eſt, ſi cum febri ma-
lum. et ly. (ſalutare eſt) Galenus in co-
mento ideſt facilius curatur, interpreta-
tur.quia non adeſt inflamatio,ſicut in fe-
bri cum qua adhuc periculoſior eua-
dit.

6.prog. Et libro 4.aph.27.Galenus ſic comen-
„ tatur,calore natiuo debilitato ex proflu-
„ uio ſanguinis,neq; cibi bene concoqui
„ neq; in ſanguinem tranſmutari multo
„ etiam magis neq; diſtribui, per totum
„ corpus poſſunt.

7.prog. Et Hip.libro 5.aphor.3. vbi ſangu-
„ multus fluxerit conuulſio aut ſingultu

ſuper-

ſuperueniens malum. quæ in noſtro nobili ægro vidimus moltoties.

Ottauo Hipp. 7. aphoriſ. 69. excretiones in febribus non intermitentibus liuidę, cruentę, bilioſę, fætidę omnes male, commode tamen ſi prodeant bonæ, per aluum etiam, & veſicam & quacumq; corporis prodeat aliquid, ſi non purgatũ reſtiterit malum. Sed noſter æger ſimiles excretiones emittebat, ſine manifeſta commoditate ſiquidem in animi deliquia cum anxietatibus crebris incidebat & quidquid per album & veſicam prodibat nõ purgatũ reſtabat. ideſt ſine criſi perfecta. vt ego intelligo, nec radicitus euellebatur, cum iterum atq; iterum reddiret. quia intra fomes relinquebatur, ergo manifeſte erat periculoſus, pręcipue cũ ipſe Hip. aphor. 21. 4. Sexionis dixerit ex "
cremẽta nigra albi atro ſanguini ſimilia "
ſponte euntia ſiue cum febre ſiue citra fe "
brim peſſima, & quãto ipſorum colores "
peiores fuerint plures: eo deteriora. quod aphor. 23. eiuſdem ſextionis confirmat. quando dicit quibus per morbos acutos, "
aut diuturnos aut vulnera, aut alium mo "
dum extenuatis atra bilis aut velut ſan- "
guis niger ſubierit poſtridie moriuntur, "

8. prog.

quod

quod ſatis reddit notabilem obſeruatio-nem noſtram.

9. prog. Et Galenus de ſympthomatum cauſis lib. 3.c.2.in medio ſic prędicit incidi-
„ autem, aut quod virtus aliquomodo ſi-
„ lęſa,aut quod intēpeſtiua vexatione, au-
„ vitioſo motu exitata,aut propter inſtru-
„ mentum aliquod recluſum. ruptū ve au-
„ erroſum ſicuti ſanguinis profuſſio nih-
„ enim deteri⁹ ab hac ſępiſſime propterea
„ quod genere ipſo pręter naturā eſſe ma-
„ gna ex parte videtur pręter enim eā qu-
„ mulieribus per vterum erumpit, cęter-
ſanguinis pluſculæ vacuationes toto ge-nere præter naturam ſunt,illa vero ſo-multitudine.

10. Et libro de introductione, & medic-capite 13.ſanguinis profluuium inter-gos morbos recencet.

11. prog. Et Hip.& Galenus libro 5.aphor.com-mentario 16.ſic dicunt.ſequuntur autē ad ſanguinis profluſſiones,deffectus ani-mi,& ad hoc mors.

12. prog. Et iterum Galenus libro primo de di-bus decretorijs,cap.4. ex ſanguinis pro-fluuio largo,& euacuatione immodera-ta contingit ſuffocatio.

13. prog. Et ipſe Galenus,in finitionibus medi-cinę,

nę, circa finem, loquens de effuſſione
nguinis dicit. duobus modis erumpit:
ſudatione, & ruptione: quæ diſudatio-
e, & corporis noſtri vaſorum erroſſio-
e conſtat, non facilè ſanatur.

Et Doctiſſimus Holerius, in ſcolijs 14. prog.
b. 1. cap. 45. lęſo hepate, rupta, aut aper
vena, ſanguis niger velut craſſum atra
entum, deinde rubeus, aliquando exer
tur, & moriuntur: quales duos ipſe
di.

Quibus prognoſticis ita iactis, clare pa
t, periculum ægritudinis. & tanto ma-
s, quanto pluribus complicabatur affe-
ibus, difficilem curationem habenti-
s. vt ex particularibus prognoſticis in-
mationis, & obſtructionis iecoris: ex
ognoſticis febris hecticę, & intempera
ventriculi, facile videtur apud Hipp.
alen. & Auiſc. cęteroſque recentiores,
e earum curationibus agentes.

aput decimum de indicationibus elicien-dis, in ijs affectibus.

ETiam ſi vbi ſalus videtur deſperata,
incipientis medici eſt, ex Galeno,
famare remedia, quæ alijs fuere ſalu-

tie

ti.tamē cum æger noſter ſanitatem adeptus ſit.indicationes curatiuas proponamus, quas pręoculis in particulari curatione ſemper habuimus. Vbi nota, quod etiam ſi præcipuę indicationes curatiuę a morbo,& eius cauſa ſumantur : tamen quando ſymptomata habent rationem cauſæ,ſeu proſternunt vires:ſi vrgeant primam ſibi indicationem arripiunt. vnde ſymptoma graue in concoctrice,& retentrice facultate diminuta , ventriculi ſtatim, corroborationem ipſius indicabat. præcedenti ſaltem aliquali euacuatione,humoris ſuperuacanei vt ſecurius frigidæ ipſius intemperiei per ſui contrarium,ſuccurreremus.qua indicatione ſatisfacta,tanquam vrgentiore:ſymptoma illud miraculoſum in exeunte mutato membranarum ſanguinolentarum duplicem indicationem præſtabat . Prima vt id quod factum erat , & iam extrauaſatum euacuaremus,partem affectam abſtergendo.ſecunda vt ne amplius fieren, impediremus, ſolutionem continui conglutinādo.ſed quia id fieri nequit, niſi humor corrodens primo attemperetur, & euacuetur, aliquomodo,febris auferatur,& hepatis intemperies corrigatur . in vltimum

ſymptomata q̄do indicat.

um locum glutinantia validiora, quæ
rima erant in intentione, reſeruare de-
ebamus. temperabitur tamen humor ,
bris, & hepatis caliditas, refrigeranti-
us & humectantibus cum moderatione
uia humoris craſſities, lentor & obſtru-
io attenuantia, incindentia, & apperiẽ
a petebant. quę dextre miſcenda erant,
facilius materia ad euacuationem prę
raretur. quę euacuatio quia ab humo-
s lentore, & virium defectu impedieba
r, quominus radicatiue compleretur :
petitis vicib⁹ per epicraſim (vt dicit Ga
nus) facienda erat, vt gratioſa & tuta
dderetur. tum etiam quia febricula in-
rens quodcunque purgans medicamẽ
pugnabat. & remedia reſumptiua &
leriter alentia (veluti lac et vinum) co-
dicantibus animi deliquijs poſtulabat.
nde non eſt mirandum ſi in tan com-
catis affectibus, in particulari curatio
, vnicam intentionem ordinate non
emus ſequuti. & nunc ventriculo nunc
pati, nunc febri habituali, ſuccurrere-
us: nũc humorum lentori, acrimoniæ,
quantitati : nunc ſolutioni continui ,
nc animi deliquijs prouideremus. vr-
ntiori ſemper attendẽdo. altero nõ ne

gle-

glecto: prout ferebant vires & affectus in-
dicabat. hunc igitur indicationum ordi-
nem, ſiquidem pro votis ſucceſſit ampl-
ctendum nobis fore debemus affirma-
re.

Caput vndecimum de curatione particulari.

SEd vt hæc omnia quæ theorice ſup-
dicta ſunt, exemplo manifeſtentur, &
curationem tanti mali, ad vnguem adi-
pleamus, operepretium erit integram
obſeruationem curatiuam, quam feli-
ter in noſtro nobili ęgro exercuimus
proponere vt quotidiana ſymptomat-
& remedia aplicita noſcantur, vt aiuu-
tibus & noſcentibus, huius affectus in-
catio curatiua, ſumi poſſit. alijs pr-
ficua.

obſeruationis hiſtoria curatiua. Et quia iam in principio, diſcurſ-
obſeruationis, & quęq; euenere, expli-
mus, nunc ſolum de curatiua, a temp-
quo ego fui appellatus, vſq; ad finem c-
rationis agemus, ſecũdum diuerſam d-
poſitionem, & accidentia, quę quoti-
aduenire videbamus.

Igitur, quindecim diebus trans ſac-
a pri-

rima ſanguinis,& membranarum eie
one,quam diximus,& 29. die Ianua-
huius anni 1612. die Dominica. ad
nc nobilem equitem de Suferta,inui-
ndum fui appellatus. ex ciuitate,no-
n miliaribus diſtante, ex inde,quan-
ad ægrum aſceſſi,nox imminebat ob
ra,qua hora,in prȩcedenti ſabbato ,
le habuerat, cum magnam ſanguinis
antitatem , & membranas ſatis lon-
eieſſiſſet, & inde magnam virium
iſſet iacturam erat enim quadrageſi-
iam dies ; a principio eius ægritudi-
.

Cum ergo acceſſi ibi , Doctiſſimum
dicum , dominum de mochal inueni
iam ab aliquibus diebus , ibi perſi-
bat,& ſanguinem hunc,ab emorrhoi-
us emanare,ſibi pro certo ſuadebat .
nde, pro ſui ingenij docilitate,quȩ vi
bantur proficua fore remedia,perſcri
bat .

Cum igitur in prima illa nocte , ad *1. dies] quid cenabat primâ nocte.*
rum deueni , illum vidi cenantem ,
ra lectum,ex pectore capponis,pane,
piris aſſis vinumque , & ſi maxime
utum , in magna tamen quantitate
tantem & cum hijs omnibus, ita ma-

ægri macilētia. cilentum, vt cutis oſſibus adderere: ... deretur. Sed cum alta nox iam eſſet ... quoq; cenauimus,& poſtquam aliqu... lem rationem de ægritudine,a Domi... mochaldo accepi.ſuum vnuſquiſq; le... adiuit.

Æger tamen, vſq; ad mediam n... ctem dormiuit,ſed tunc,a doloribus e... citatus,me accerciuit. ego libenter v... & illum maximis doloribus ſthomac... & Hipocondri dextri affectum inuen... tunc etiam nauſea,& ſingultu, cona... tem vomere cænam. quod cum vid... ſem,illum difficulter perpretare,aqua... tepidam,in quantitate dedi: cum qua... rum, panem, & capponem ſine aliq... permutatione euomuit. necnon pitu... tam viſcidam,& craſſam : quæ ſthom... chi parietibus adherendo, ipſum in ... ſtabat.ſed cum adhuc , ventris dolor i... ſtaret Iudicaui, ventoſitatem ibi inci... ſam remanere. quam vt reſoluerem ſa... culum ex milio, ſale, & furfure cum... floribus chamomilæ applicare feci cu... quo bene habuit, per mediam horam... ſed cum iterum, rediret dolor v... hementior, intellexi malignum hum... rem,in corpore contineri, & inde c... *aqua tepidà vomitū facit.*

ſterem,

rem anodinum feci præparare. ex iu- *clyſter anodin⁹.*
mutonis, vitellis ouorum,ſacharo,&
o : ex quo melius habuit. nec fortio-
n clyſmum receptare ſum auſus,pro-
r maximam virium lacturam. & ita
ram tentatiuam, a facilioribus inci-
ndo, ſum operatus. tamen poſt tres
ras, clyſmum reiecit, cum maximo
tore, & ſine materia fęcali. niſi poſt
eras duas horas, quo tempore humo-
compactos, nigros, cum vna prædi-
rum membranarum mixtos expulſit.
de quantum potui, nocte vigilans
a: ægritudinis eſſentiam indagaui: &
nptomata conſiderans,omnia, reme-
conuenientia. perquirebam, ſi ali-
a tanto malo profutura poſſe, exiſti-
bam.

Sequenti die,horis matutinis, ad con *cõſultatio cũ domino mochaldo.*
tationem cum Domino mochaldo
ni. qui opinionem quam ego propo-
eram, facile amplexus eſt. ſanguinem
licet, ex porta vena in inteſtina deci-
re: etſi antea ab emorhoidibus profi-
e, crediſſet. vnde nec de victus ra-
one, aut curatione, aliqua inter nos
it controuerſia. de his ſaltim, quæ ge-
eraliter fieri poterant : aut pro illo

nunc aplicari, ſi aliqua ſalutis ſpes vide-
retur nam cum ex morbi malitia, ſeu ve-
hementia accidentium, & virium de-
fectu, mortem iam inſtare Domin[illegible]
mochaldus pro certo ſibi perſuaſiſſet
ſtatim a collegio venia accepta diſce[illegible]
ſit. totamq; ęgri curam etſi abſq; ſpe [illegible]
videbatur mihi commiſſit.

Statim, ego cum vidiſſem, inatum[illegible]
ventriculi calorem debilitatum, conco-
ctricem diminutam, retentricem re-
laxatam, & inde nauſeam, vomitum
& ſingultum frequenter exitari. indica-
tione ſumpta a ſymptomatibus ſim[illegible]
cum virium deffectu. ventriculum ro-
borandum eſſe decreui. etſi certo ſciu[illegible]
rim adhuc craſſos humores parietibus
ſthomaci inerere, qui vt cauſa, ſui abla-
tionem primo indicabant. tamen con-
ſiderans id Auiſcenæ, accidentia ali-
quando eſſe tantæ magnitudinis, vt non
liceat vti regimine cauſæ. vrgentio[illegible]
obia auimus, altero non neglecto. ſiqu[illegible]
dem iam nocte præterita cum tepida[illegible]
euomerat, & clyſterem mediocriter eua-
cuantem acceperat. vnde, ad corrobora-
dum, & vomitum ſiſtendum tale inſcri-
pſimus emplaſtrum.

ventriculus roboratur.

Re-

Recipe cruſtæ panis torrefactæ, *emplaſtrũ ſthomaci.* in vino rubro infuſę onc.iij.conſeruæ oniorum onc.ij.pulueris corali rubri eparati,ſpodi,maſticis, an.dra.ſ.pulueris myrtilorum & menthæ ſiccæ, an. 1.olei citoniorũ,& maſticini an.onc. mellis quos ſat mis& fiat emplaſtrum, undum artem, aplicandum ſthomaco calidum.

Et quia in principio huius operis mõui. primam & principalem cauſam nti mali, eſſe intemperiem calidam epatis,cum obſtructione aliquali. interim quod vires permitebant altius procedi, cum rebus internis. hoc linimentum exterius inſcripſimus, vt a temperando deobſtrueret. & viſcus corroboraret.

R.vnguẽti ſantalini.on.ij.ſucci cicho *hepati liniměntũ.* onc.1.ſucci citri onc.ſ.farinę ordei,& parũ an.p.1.aceti roſati parum mis fiat linimentum.

Cum quo hepatis regio mane & veſperi vnguatur.

Et ſi aliquis dicat me male in princi- *vnctionibus quare corpore plene vſi ſim⁹.* pio,vſum fuiſſe inũtionibus. corpore ad huc humoribus ſcatente: cum Galenus undecimo Meth. cap. 15. dicat cæte-

„ rum calefacere præcordia cataplaſſi
„ tis, aut perfuſſionibus non eſt perpe
„ tutum, ſed in hijs tantum ægris, qui
„ in toto corpore, nullũ errat ſuperfluum
„ cęteris omnibus ſuma eſt pernities. . . R
ſpondeo, tum temporis, iam non
principium, imo corpus arte, & natu
iam erat euacuatum. quia tamen, cu
hoc non poſſumus negare, aliquod a
huc errare ſuperfluum, dico ſecundo G
lenum locutum fuiſſe de perfuſſionib
calefacientibus, & reſoluentibus
lum de refrigerantibus & confortati
nequaquam. cum ipſemet dicat pau
inferius.

hepar & ventricul⁹ ẽt corpore pleno roborãdi.

„ At repellentia remedia, quæ certe,
„ ſtringendi vim obtinent, in princip
„ idonea ſunt duplici ratione, & quod r
„ bur affectis partibus inferant. (vnde m
„ nus prompte afluxum excrementoru
„ in ſe recipiunt) & quod eorum, quæ i
„ his recepta ſunt, tenuiſſimum, extro
„ ſum exprimant. & deinde. præcipue a
„ tem aſtringentibus eſt vtendum, ſi ſup
„ uacuum aliquod profluit. in iecur, a
„ ventriculum. quando, & è primori
„ bus admodum hę, partes ſunt, & vt mu
„ nus ſuũ obeant. vel in ipſis morbis, eſt n

ceſſa-

ſſarium. cum alimentum corpori vni- „ rſo conficiant, quare ciborum conco- „ o,ſiue ea,in iecinore ſiue in ventricu- „ ſit,in proſpera febres intendit ac ſuc- „ vitio exacerbat. oportebat ergo, ante „ nnes indicationes hanc complere ſi- idem ſine bona coctione vtriuſq; mē- i , fruſtra erat victum inſtituere aut a- remedia excogitare.

Interim tamen, victus rationem ta- *victus ratio.* n propoſui, vt ſolum ex expreſſis, pa- tis, Iuribus, & amigdalatis, cum ſemi- us vteretur : & aquam decoctionis dei, cum coriandro biberet modera- ſine vino, aut cum pauco rubeò, ſi acte, opus fuiſſet. quem modum vi- tandi, ita eſſe debere, non vero inor- natum, aut ita vt antea copioſum, & ficilis digeſtionis, didici ex diuino ippoc. 2. lib. aphor. aphoriſmo 10. vbi „ cit. corpora impura quo plus nutriue- „ , eo magis lęſeris. nam vt Galenus in „ mentario ait mali ſiquidem ſucci in „ rpore, prius collecti, cōſortio, vitiatur „ uum accidens , alimentum. quo fit „ cachochimiæ , quantitas augeatur. „ retineatur qualitas, id vero maxime „ ri ſolet , cum venter prauis quibuſ- „

„ dam humoribus refertus fuerit. quod l[illegible]
„ nè noſtro ægroto eueniebat, antea qu[illegible]
„ do ſe cibis plus Iuſto ingurgitabat. vn[illegible]
„ nouam victus rationem tenebamur [illegible]
„ cogitare, minus excrementitiam & [illegible]
cilioris coctionis: ſiquidem eo tempo[illegible]
impuritatem corporis, celeriter purg[illegible]
re vires non permitebant, cum poti[illegible]
celeriorem earundem reparationem i[illegible]
dicabant. quod non aliter quam hac [illegible]
victꝰ humidus celerius nutrit. ctus ratione, poterat cõpleri. vt ex H[illegible]
libro ſecundo aphoriſmorum aph. 11[illegible]
habemus quando dicit, facilius eſt i[illegible]
pleri potu quam cibo. & in libro de a[illegible]
mento ſic ſcriptum reliquit. qui cel[illegible]
alimenti appoſitione egent. humidu[illegible]
„ ipſis optimum colligendis viribus re[illegible]
„ dium, quod ſi adhuc celeriori egean[illegible]
„ odoribus ſunt recreandi. vbi Galenus [illegible]
in eo mẽto prædicti aphoriſmis. „ explicat, neutrobi tamen, nec eo lib[illegible]
„ humorem nec hoc aphoriſmo, potu[illegible]
„ abſolute ſed pro quibuſuis rebus hu[illegible]
„ dis & poculentis, quę alere & ſuſten[illegible]
„ re queant, accipere oportet. nam vt h[illegible]
„ ſolidioribus cibaris non ſimiliter ala[illegible]
„ diſtributionis tamen celeritate illis lo[illegible]
„ ge præſtant. ergo tali victus ration[illegible]
humida, liquida, & facilis concoctio[illegible]

indi-

indigebat, vt vires recrearentur & debilis ventriculi calor coctionem poſſet aggredi.

Veſperi tamen hora quinta feci vt reiteraretur clyſter perſcriptus cũ. onc. 1. & ſemis mellis roſati aquo, adhuc magis duas excretiones fecit, nigras & peſſimæ materię. & in hac nocte ſecunda, quia ſomnũ capere nequibat. dedi on. 1. ſyrupi papaueris & bene dormiuit.

Tertia die melius habuit & ſi tan magna ſiti pręmebatur vt me inſciente: aquam ſibi dari ab aſiſtentibus fecerit, plus Iuxto quam par eſſe videbatur: veſperi, placide cenauit, & poſt cęnam bis aſſelauit, ex hac putrida, fętente ac nigricante materia. ſed ex hac euacuatione, conturbatus: & ex vaporum eleuatione, & labore concoctricis multo magis æſtuans. maiorem aquę poculum adeptus inconſiderate ſitim extinxit. quo cum virtus maxime deiecta fuiſſet, & ventriculi natiuus calor diſſipatus, male incepit ſe habere, & vehementiſſimo dolore ventriculi cruciari. quod cum vidiſſem, conſiderans ex aquæ potu, concoctricem ſthomaci labefactatam fuiſſe, & inde ex cruditate ingeſtorum, ſimul

3. dies. aquę potus magnus noſcius fuit.

mul

mul cum pituita aliqua viſcida, & ventoſitatibus, hoc euenire. multam decoctionem chamomilę propinaui, vt vomitum molliter cierem, quod ſtatim, vt deſiderabam, euenit. ſiquidem quidquid ederat, aut biberat, facillimo negotio euomuit & meliuſcule, cepit habere. poſtea pilulam ſeu bolum ex teriaca, & confectione Iacintorum dedi. teriacam enim virium deffectui. & ijs ſthomaci affectionibus, multum prodeſſe ex Galeno de teriaca ad piſſonem cap. 15. habemus. poſt duas horas ouum ſorbile cum terra ſigillata propinaui. & illum dormire reliqui. tamen quia ex acrimonia, & malitia humoris inteſtina excoriari timebam, & dyſſenteriam futuram. ne improuidus noctu Iacerem, ordeum feci coquere: in aqua, & lac ad nos aportari Iuſſi: vt præſta eſſent, ſi quid neceſſitatis eueniſſet. quibus ita diſpoſitis cubuimus, & ægrum dormitantē reliquimus.

diſenterię prę-uidētia.

Qui quidem circa mediam noctem tam magno dolore inteſtinorum incepit cruciari, vt ſe vellet manibus ſuffocare. Colum comprimendo. aut quouis alio modo ſe necare, ita vt a me ſummis præ-

æger ſe occidere valebat.

præcibus petierit, gladiolum ſibi dari, vt breuiter, hanc laborioſam vitam, cũ cæleſti media morte commutaret. quod cum viderim, ſciuerim quæ pharmacopolam, clyſterem anodinum, quo alias melius habuerat reiteraſſe: ante quam ego electo ſurgerem, nihil tamen profeſſiſſe, mihi perſuaſi, hoc ex maxima acrimonia, & humoris aduſtione ortum ducere, & ſic recordatus, lactis & decoctionis ordei, quam præparare feceram talem receptaui clyſterem.

Recipe lactis chalibeati onc. vj.
Aquæ ordei onc. iiij.
Sachari onc. ij. mſ. fiat clyſter.

Quo accepto requieuit, & poſt duas horas feces nigras eiecit. quare ſequenti die horis matutinis, alium clyſmum eiuſmodi, ſed cum butyro recenti & vitellis ouorum indere feci. vt altius humores emoliendo, & acrimoniam atemperando humor minus noxie euacuaretur. expulſit equidem iſtiuſmodi humoris quidquam: ſed non tan malignæ qualitatis. His tamen non obſtantibus quod nocte præcedenti prædixeram veſperi circiter horam tertiam euenit dyſſenteria ſcilicet inferiorum inteſtinorum quę 4. dies. diſenterię euentus.

cre-

crebre , ægrotum cogebat aſſelare. in pauca tamen quantitate, & cum bono colore. quæ quidem dyſſenteria , & ſi ab omnibus praticis, poſt longos morbos , & a melancholia in debilibus præcipue, Iudicetur mortalis: & a Galeno ſcirem, incipientis medici eſſe , apud vulgum , infamare remedia quæ alijs fuere præſidio , quando nulla videtur vitæ ſpes. tamen pro illo nunc Corneli opinionem ſecutus, potius decreui, anceps experiri remedium quam nullum ; ne a remedis deſiſtendo, parentes animum abijcerent. & ſic poſquam quinquies ventrem exonerauit, hoc enema indere Iuſſi.

diſenteria medetur. Recipe lactis chalibeati onc.vij.ſæpi arietis on.iij. vitellorum ouorũ aſſatorũ numero ij. mſ. & fiat clyſter. quem per dimidiam horam retinuit , & poſtea reddidit, vt acceperat. ſine alia fæcum permixtione , tum temporis feci , vt aqua quæ ſui potui daretur deaurata fuiſſet, & perſumata maſtiche , & ſic hac nocte aliquomodo quieuit . & fluxus dyſentericus minus illum oppreſſit.

5. dies. Quinta die matutinis horis , pulue-

res,

s, & tabellas ſequentes ordinaui vt
homachum & totum corpus ro-
prarem, & fluxum magis reprime-
m.

R. margaritarũ pręparatarũ } an. dr. i. *tabelę cordiales.*
Corali rubri præparati
Diamargaritonis frigidi
Boli armeni } an. dra. s.
Et terrę ſigillatæ
Ambræ } an. g. 4.
Et lapidis bezoar orientalis
Mſ. fiant pulueres & cum aqua roſa-
& ſacharo quod ſat mis. & fiat ta-
llæ.

Ex quibus dabam ſemper vnam,
ando volebat bibere, & de pulueribus
ouo ſorbili: aut in panatis, aut expræſ-
accipiebat.

Et ſthomacum feci vngere cum oleis *ſthomaci vnctio.*
toniorum, maſticino, & myrtilorum
nul mixtis, & de ſuper ex bolo, terra ſi-
lata, coralo, & aromatici roſati pulueri
s aſpergere ex quo per totã noctẽ bene
buit, & dormiuit ſumẽs media nocte,
preſſum capponis, & paululum aſſela-
t.

Sed quia hominem omnino conſum- *6. dies.*
um videram, & ventriculi concoctri-

cem

cem quaſi abolitam, imo ipſius ſubſtan-
lacte exibitio. tiam exiccatam, conſideraui nihil præ-
ſtantibus lacte ipſum poſſe reficere, &
humectare. & quia muliebre primatum
obtinet ſextadie veneris ſcilicet feci w
lac ſugeret ex bene habita nutrice quod
ipſe ſatis fecit imbite, coactus tamen, ne-
ceſſitate obediuit.

Veſperi hora quarta reiteraui clyſm
proxime dictum, cum decoctione plan-
taginis, ordei, & balauſtiarum, quem
reddidit ſine fæcibus, & cum bono co-
lore. poſt quod ventriculum oleis & pu-
ueribus inunxi. & ouum cum tabelli
cordialibus exibui. & poſtea bene dor-
miuit.

7. dies. Die ſeptima ſequenti lac matutin
horis continuauit, & quia poſtea magn
ſiti premebatur ſequentem zulapiũ pe
ſcripſi.

Zulapiũ atemperans. Recipe foliorum lactucæ, bugloſæ
cichorij, endiuię, plantaginis, & burſę p
ſtoris an. m.ſ.s.

Seminum portulacę } an.onc.
Melonum }
Et cucurbitę. }

Coquantur in libro iij. aquæ ad me-
dias.

Co-

Colaturę adde ſyrupi acetoſi ſimplicis
Violati.
Et citoniorum } an. onc. ij.

Mſ. & iterum parum buliunt vt fiat ulapium. ex quo accipiebat interdiu, onge a cibo, & proficum perſentieat.

Et quia iecur adhuc inflamatum vide am, indeq; ſitim febrim, & ſanguinis iabroſim ortum ducere, hoc linimentũ eci pręparare.

R. ceroti ſantalini onc. s.
Farinæ ordei
Roſarum ſiccarum } an. p. 1.
Abſintij pulverizati
Corali rubri præparati } an. ʒ. 1.
Succi cichorij onc. 2.
Succi ſedi onc. 1.

Cum pauco aceto roſato & cera fiat nimentum quo iecur mane, & ſero vn-atur.

Quo tempore, cum iam aliquan-lum viderim, ventriculum fortifi-tum ex perdice tenuiter ſciſa de-, ad cenandum, & melius ha-it.

Die Dominica ſequenti ſub veſperi, *dies. 8.* yſmum anodinum, ex Iure cappo-

nis,

nis, ouis, & ſacharo ſine vllo purgant[e]
medicamento Iuſſi inicere, cui cum
pharmocopola me neſciente onc.ij. me[l]
lis roſati adhibuiſſet quatuor vicibus a[ſ]
ſelauit; quo vires non paucum deiectæ a[c]
fuere, imo adeo vt ſtatim empla[ſ]
ſtrum de cruſta panis montagnam[e]
ſuper ventrem, aplicare feci, & pa[...]
natam dedi, eum pulueribus præſcri[...]
ptis, & iterum melius habuit ita v[t]
die Lunę, Martis, & Mercurij per to[...]
tam noctem ſatis bene ſine alijs reme[...]
dis extitiſſet.

dies. 12. Die tamen Iouis duodecima menſi[s]
Februarij, male incepit iterum habe[...]
re, & circa medium diem ſanguinem
membranarũ eiectio. conquaſſatum & oblongum eiecit, præ[...]
dictas membranulas referentem, pro[...]
pterq; clyſteres abſterſiuos primo, &
poſtea corroboratiuos vt ſupra dedi
ſanguis tamen non erat in tanta quan[...]
titate vt antea fuerat, nihilominus cum
debilis multum remaneret, & per to[...]
tam iſtam noctem non multum quieſce[...]
ret die veneris ſequenti tale epithema i[n]
ceptaui.

dies. 13. epitema cordi. Recipe florum cordialium p. 1.
Garyophilorũ cõquaſſatorum dra. i[...]

Aqua-

Aquarum bugloſæ
Roſatę
Oxalidis } an.on.iiij.
Et vini maluatici.
arum bulia nt & adde
polueris diarhodi abbatis
& triaſantali } an.d.ſ.
Confectionis alchermes dra.ſ.
Mſ. & fiat epithema, aplicandum cor & carpo manus.

Quod animum ſatis recreauit, & hoinem quaſi e mortuis fecit reuiuiſce-.

Sequenti die ſabbati vermen par- *dies.14.* am, & mortuum inter excrementa eie- *vermis* t propter quod timens ne plures gene- *eiectus.* rentur aut genitos iam eſſent. feci vt eretur hijs pulueribus per aliquot es.

Recipe Coralinę.
Cornucerui vſti & pręparati. } an.d.ij. *puluis contra vermes.*
Lapidi Bezoar g.vj.

Mſ. & ſumat in aqua portulacæ aut ouo ſorbile diluculo dra.1. pro vice, od duobus diebus accepit, & nullum pplius vermen eiecit. ex hac igitur par ecuri, cum iam febris eſſet remiſſa, exiccatione habituali indicationem

 ſu-

ſumens, iterum lac muliebre, vel aſſini-
num continuare Iuſſi & bene habuit:
vſq; ad diem Iouis, lac aſinę accipien-
do, quæ ordeo, fęno & bonis herbis frig-
dis nutriebatur.

dies.19. Die igitur Iouis ſequenti 16. Februa-
ri adhuc ſanguinem eiecit in minori ta-
men quantitate & ſine tot animi deli-
membranę eiectio. quijs vt conſueuerat. & per octo dies me-
lius habere videbatur. hijs tamen pera-
ctis. adhuc, longam formam ſeu mem-
branam huius quaſſati ſanguinis expuli-
ſit, ſed tum temporis vires magis conſti-
bant, quia magis edebat & vini portiun-
culam bibebat.

animi deliquia inuſitata. Tamen die lunę 27. Februarij & tri-
geſima a die qua acceſſi. præmi incep-
deliquijs animi inuſitatis nã loquelam
& motum perdebat, cum difficili reſp-
ratione, & hoc multoties in die, præc-
pue, quando lotium mittebat, ſi vinu-
non accipiebat, quo accepto ſpiritus, re-
dibat, & melius habebat. quod, cum vi-
ſum ſit mihi, potius cauſari, ab opreſſi-
ne, & hypocondriorum flatu, quam
debilitatę (dicebat enim ſe aliquam re-
ſentire quæ eius ſthomachum aſcend-
do, illum opprimebat, & ſuffocaba-

Iuſſi

Iuſſi aquam decoctionis camomilę exi-
bere,& per interualla paululum vini, &
multas ventoſitates ructando eiecit. &
melius habuit.

Die tamen Mercurij ſequenti indica- 32. dies.
tione ſumpta, a cauſa humoroſa ex qua
elebabantur ſimiles flatus, in ventricu-
lo, euacuare ægrum erat neceſſe, ſed
quia virium deffectus id maxime impe-
dire videbatur, cum ſatis leni & potius
corroboranti medicamine, id tentan-
dum eſſe Iudicaui: quod taliter in-
ſcripſi.

R. mirobolanorũ citrinorũ }
Indorum } an.d.ſ.
Et chebulorum }

Infundantur in aqua buglosę & por- *medicamen leue.*
tulace an.on.1. colaturę adde ſyrupi vio
lati ex nouem infuſſionibus on.1.miſ.&
fiat parua potio.

Hanc igitur accepit, & vnam fecit
aſſelationem magnam, & humoro-
ſam.

Die tamen ſequenti ne aliquid in in- *dies.33.*
teſtinis propter debilitatem expultricis
remaneret, ſequentem clyſmum indere
feci.

R. decoctis communis lib.1.

 Olei

Olei chamomilæ onc.ij.
Caſſię onc.ſ.
Sachari rubri onc.j.mſ.

Fiat clyſmus. cum quo. quatuor aut quinq; globulos fæcum eiecit.

dies.34. Die veneris ſequenti quia aliquantulum, de renibus conquerebatur & quando vrinabat de pectine: vt dolores demulcerem, humorem atemperando, vntiam vnam olei amigdalarum dulcium in Iure propinaui. cum quo & ſi in tan paruo quantitate, bis album leuauit, ex fæcibus nigris. Sed quia adhuc venter maxime dolebat clyſmum perſcriptum iterare feci, & ſemel ſatis eiecit, & melius habuit in nocte.

olei amigdalarum propinatio.

dies.35. Sabbato ſequenti, matutinis horis cum ventrem exoneraſſet, materiam nigram maxime fetentem, cum fibris ijs ſanguineis eiecit: in minori quantitate & ſine animi deliquijs. Sed ego vt inteſtina abluerem, aquam ordei cum ſacharo inicere feci.

dies.36. Die tamen Dominica quarta martij. infuſionem mirobolanorum iterum accepit, in deiecto cõmuni cum dra. 1. epithimi, ex quo cum nihil operatus fuiſ-

ſet,

ſet, vſq; ad veſperas, clyſmum ex Iure co
cto cum maluis, ouis & ſacharo ac-
cepit, & bis eiecit, & melius habuit.

Die ſequenti cum viderim illum ma- *37. dies.*
gis viribus conſtare vt hepar aliquantu-
lum temperarem: a quo calor, ſitis, &
febricula qua adhuc æger detinebatur
dimanabat. ſaluatelam manus dextræ
apperire feci: & vſque ad duas vntias
ſanguinis extrahere. qui prout in aqua vi
deri poterat, ſatis putridus conſpi-
ciebatus. quibus peractis, per octo
dies aliquando bene, aliquando non
ita, ſine accidentibus tamen pertranſi-
uit.

Terdecima tamen die huius menſis *45. dies.*
martij; cum aliquantulum butyri recen- *butyrum*
tis manducaret: maximam quantitatem *vomitũ*
pituitę euomuit & ſolut⁹ affatim illi fuit *fecit.*
venter.

Die ſequenti, adhuc ſanguinolentas
fibras eiecit, cum fęcibus nigris. maxime
fætentibus: vnde poſtquam clyſteres la-
xatiuos receptauimus: ſequentem ſyru-
pum perſcripſi.

℞. radicum ſymphiſi ⎫ *ſyrupus*
Conſolidę minoris ⎬ an. on. ij. *aſtricti-*
Pentaphilonis ⎭ *uus.*

Radicum cichorij } an.onc.jj.
Borraginis
Foliorum borraginis
Conſolidę maioris
& minoris
Cichorij
Burſę paſtoris } an.ma.
Plantaginis
Prunelæ
vincę peruincæ
Portulacæ
Seminum portulacæ
Verberis
Arnogloſæ } an.dra.
&aniſi
Ordei.p.1.

Buliant omnia in libro iiij. aquæ a dimidias, coletur & expreſſioni a de ſachari maderienſis libro 1. miſce fiat ſyrupus ſecundum artem ſumendi interdiu cum cochleari multis vicibus.

mellis roſati exibitio. Sequenti die diluculo, aliquot cochlearia mellis roſati colati ex dimidia parte ſachari propinaui & quatuor aut quinq; bucellas aquæ bene calidę ſuper bibere feci, vt pituita craſſa quæ ſtomachi parietibus abherebat, abrraderetur, & flatus diſſiparentur a ventriculo,

o,actuali calori quem ſecum aqua deſe ebat. cum qua nihilominus, nullam, ma am, ſeu exedentem qualitatem impri nebat.

Tamen exterius, vt poſt abſtertio em robur acciperet hoc cerotum apli ui. *48. dies.*

ſthomaticonis deſcripſio.

R. Labdani depurati dra. ij. ſ.
Stiracis calamitę } an. ʒ. ij.
Maſticis
Nuſcis muſcatæ
Mirhæ } an. on. j.
Garyophilorum,
Caſſię ligneę
Cyperi
Abſintij
Menthæ
Corali rubri pręparati
& ſanguinis draconis
Ambrę } an. g. viij.
& moſchi

Cum terebentina, & cera quod ſat nis, & fiat cerotum. ex quo extendatur uantum ſatis ad formam ſcuti, quod plicetur actu calidum ante cibum.

Sequenti die, pulueres coctionem Iu antes ſic feci præparare. *dies. 49.*

Recipe aniſi pulue rizati

puluere digeſtiui.

Feniculi	
Coriandri præparati	an.d.iij.
& cinamomi	

Cum ſacharo quod ſat, pro guſtu fiat puluis. ex quo accipiat cochlear paruum poſt paſtum ſine potu, ſic enim digeſtio & concoctio adiuuatur ſine hepatis alli qua noxa.

30.dies. Sed cum hoc tempore lente febricitaret, ita vt primam iam ſpeciem hæcticę, tetigiſſe crederemus. poſt tam longam pugnam, & ſanguinis conſumptionem decima nona die huius menſis martij, quia albus non reſpondebat clymum inſcripſi atemperantem.

R.	Foliorum lactucę	
	Cichorij	
	Maluarum	an.m.j.
	Bletę	
	Plantaginis	
	& violarum	
	Furfuris	an.m.ſ.
	Chamomilæ	

Coquantur ex ſufficienti aqua ex colatura accipe. onc.viij.

Mellis roſati onc. j.ſ.

Butyri recentis. onc.j.

Sa-

Sachari pulurati onc.ij.
Mſ. fiat clyſter. quo accepto, tribus cibus ventrem exonerauit & in fine ateriam ſatis laudabilem eiecit & die quenti febris ſatis remiſſa, videba-r.

Verum, quia hoc tempore maxime el ex minima occaſſione iraſcebatur propter debilitatem quam per ſentie-at, vinum ſibi dari crebro volebat.imo uando vrinabat,adhuc liquebat animo hauſtum vini non accipiebat. *dies.51.*

Quod ægritudinem ſatis fouebat, vt alenus de victus ratione in morbis a-utis commentario 3. affirmat: aquam uæ loco vini ſuſtitueretur perſcripſi. uius intentio eſſet,talis, vt celeriter vi-es recrearet,ſine aliqua lęſſione immo, aturam coadiuuando,corpus,refrigerã o,& Motum ſanguinis cum apropria-s rebus reprimendo.

R. Capponem euiſceratum & recenter occiſſum & minutim cõciſum numero.1. *aqua caponis optima.*

Aquæ bugloſę }
Roſatę } an.lib.i.
Plantaginis }
Vini optimi onc.iij.

Tria-

Triaſantali
Corali rubri pręparati
Lapidis hęmatites } an. d
Cancri fluuiatilis
& terrę ſigillatę

Radicis ſymphiſi viridis } an. di
& conſolidę minoris

Foliorum auri num. vj.

Fiat omnium infuſio & ebulitio in Balneo marię & deſtilentur ſecundu artem. ex qua vtatur interdiu loco vini.

dies.52. Sed quia ſanguinis retentio indicab tur nobis ante omnia, cum ab ipſius er ctione omnia mala videbantur pend re. efficatiorem & vltimum remediu quod tentauimus ad hoc fuit vt ſuis pu ueribus cordialibus quibus ſemper vte batur. adderet troſciicos ex carabe, e ſpodio, & cancros fluuiatiles pulueriza tos & præparatos cum aqua plantagin quibus omnibus ſimul per aliquot di continuatis melius incepit, habere. ita nunc equitantem & bene valentem, & ſi non omnino ad priſtinum ſtatum re ſtitutum in menſe aguſti videremus, & intra quatuor menſes ita bene vt antea & liberaliter omnes functiones agere

ęgri noſtri ſanitas.

ſcia-

iamus: & priſtinam integram quæ re-
uperaſſe ſanitatem gauderemus. qua v-
nam in lõgum tempus fruatur vt Deo
mnipotenti pro tanto dono immorta-
s gratias agat.

F I N I S.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 1 lin. 8. in margine. Deorum, leg. de ortu. Pag. 2. lin. 8. dd
ſitatem leg. diuerſitate. P. 2. lin. 27. affictari, leg. afflictari. P. 3
dei, leg. Dei. P. 4. lin. 23. Paſſereum leg. Paſſerculum. P. 4. lin. 1
marg. debitus le. deditus. P. 5. lin. 9. ſuſtet leg. ſusfeſt. P. 8. lin. 3
tiatus. leg. ematiatus. P. 12. lin. 1. recedentes. leg. referentes P. 1
8. in marg. idem eſt eſſe. leg. idem poteſt eſſe morb. ſympthom
morb. & ſyptoma, lin. 26. in marg. ar. leg. Auiſc. P. 16. lin. 12. fu
leg. ſuccus. P. 17. lin. 17. in marg. mei. leg. morbi. P. 18. lin. 13. eeſ
eſt. P. 25. lin. 7. quem. leg. quas P. 28. lin. 17. aducta leg. aduſta. P
lin. 10. in marg. luxuriare deleatur. lin. 12. fugere. leg. ſugere. l
lin. 4. anfractus. leg. anfractu. li. 20. miſeraicos. leg. miſeraicas. l
lin. 19. in marg. quod. leg. quot. lin 21. qũo. leg. quomodo, P. 3 4
2. tranſeolatus. leg. tranſcolatus. lin, 11. examinaire leg. exam
pag. 37. lin. 9. in marg. confluxus. leg. fluxus. lin 11. imminuis
imminens. lin. 28. in marg. præfectus. leg. præſentis. Pag. 38. li
euacuato. leg. euacuatio. Pag. 40. lin. 3. cruentos. leg. cruentas
in marg. voca. lege vaſa. P. 41. lin. 1. obſtructo leg. obſtructio. P
lin. 6. febri increno. leg. febris incretio. lin. 27. in marg. fauc
leg. fauentia. 44. lin. 6. intemperies, leg. intemperiei. Pag. 47. li
in marg. & a pſeudo. leg. pſeudo. Pag. 5. lin. 16. in marg. concr
leg. concretio. Pag. 52. lin. 21. in marg. Ar. leg. Auiſ. Pag. 62. lin
fieren. leg. fierent. P. 67. lin. lacturam. leg. iacturam. Pag. 72. lin.
marg. mis. leg. mi. P. 76. lin. 14. poſquam. leg. poſtquam. P. 78. li
præſtantibus. leg. præſtantius. lin. 23. m. ſ. s leg. m. 1. ſ.

Reliqua quæ ob typographorum incuriam irrepſerunt, eru
lectori corrigenda relinquimus.

NETIIS, MDCXXI.

Apud Petrum Milocum.

Vol — 2 — 12